

Előfizetési díj:

Negyedévre 1 frt

Félévre 2 frt

Egész évre..... 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként
kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség

és

kiadóhivatal

Budapest. József-körút

5. szám.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Az „Achilles” Sport-Egylet, az „Aradi Korcs.-Egylet, „Magy. Testgyakorlók köre” a „Beregszászi Korcsolyázó-Egylet, a „Bpesti, hegyvidéki turista-Egylet, a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet, a „Budapesti Torna-Egylet a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet, a „Debreczeni Torna-Egylet, a „Egyetemi Athletikai Club, „Első Magyar Vivó-Egylet, az „Ersekújvári Vivó- és Torna-Egyesület, a „Fertői Csónakázó-Társaság, a „Győri Csónakázó-Egyesület, a „Kassai Korcsolyázó-Egylet, a „Kolozsvári Athletikai Club, a „Kolozsvári „Korcsolyázó-Egylet, a „Föv. Vivó-Club, a „Körömdi Athletikai Club, a Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet, a „Magyar-Ovári Torna- és Vivó-Egylet, a „Marosvásárhelyi kerékpár-Egylet, a „Makói Torna-Egylet, a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet, a „Lévai Torna- és Vivó-Egylet, a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet, a „Maros-Vásárh. Torna-Egylet, a „N.-Bányai Torna és Korcsolyázó-Egylet, Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet, a „Nagy-Kanizsai Torna-Egylet, a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet, a „Nemzeti Hajós-Egylet, a „Neptun Budapesti Evező-Egylet, az „Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület, az „Ó-Budai Torna-Egylet, a „Pécsi Athletikai Club, a „Pozsonyi Hajós-Egylet, a „Pozsonyi Torna-Egylet, a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet, a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet, a „Sátoralja-Ujhelyi Korcsolyázó-Egylet, a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club, a „Soproni Korcsolyázó-Egylet, a „Szabadkai torna-Egylet, a „Szarvasi Korcsolyázó-Kör, a „Szegedi Csónakázó-Egylet, a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet, a „Szegedi Torna-Egylet, a „Székely-Udvarhelyi Korcsolyázó-Egylet, a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet, a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet és az „Újvidéki kerékpár- (Bicycle) Egyesület, a „Pápai korcsolya-Egylet, a „Torontáli korcsolyázó és hajós-Egylet, a „Szegedi Kerékpár-Egyesület, a „Veszprémi torna-Egylet, a „Tordai korcsolyázó-Egylet, a „Budapesti Torna-Club, a „Zombolyai atletikai club, a „Szászvárosi atletikai club, a „Szolnoki korcsolyázó-Egylet, a „Budapesti polgári lövészegyesület, a „Sportkedvelők köre, a „Magyar Úszó-Egylet

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ö nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarországi összes tanintézetének.

A karikajáték.

A karikajátékot, a magyar népsportnak emez érdekes nemét, Őrségben — Vas megye egyik déli vidékét nevezik így — nagy kedvteléssel szokták játszani.

A fából való karikák, melyeket a játékhoz alkalmazni szoktak, rend szerint 14—15 centiméter átmérőűek és 6—7 centiméter vastagságúak.

Az ütéshez ugynevezett potáncsot használnak. A potáncs egy ekeszarvához hasonló dorong, melynek alsó része ferdeszögben meghajlik, hogy az ütés alkalmával a földdel vízszintesen állván, a karika eltalálása annál biztosabb legyen.

Amint kitavasodik, az Őrségi gyerek már a karikát lesi. Ha nincs hozzá pajtása, maga gurgatja, ütögeti. Nem értem itt azt az abroncsszerű játékszert, melyet a norinbergi kereskedésekben szoktak árulni s a melyet a városi gyerekek szoktak maguk előtt terelni, azon átugrálni-stb. Itt apró, masszív karikákról van szó, melyeknek méreteit különben már fentebb jeleztem.

Erdekes a karikajáték, midőn azt felnőttek játszáknak, mint társas játékot. Tulajdonképpen ekkor veszi magára az igazi népsport jellegét. Felnőttek leginkább tavasszal és ősszel szokták üzni a szalás fűtől ment réteken.

Im leírok egy ilyen nagyobb szabású karikajátékot, melyet saját szememmel láttam s a mely egyszersmind némi képet ad a játék menetéről.

Egy tavaszi vasárnap délutánján történt.

A játék színhelyül egy alkalmas düllő szolgált, melyen a fű még alig serkedezett.

Négy—négy szalás legényből álló két ellenfél állott egymással szemközt mintegy 40 lépésnyi távolságban s mindannyian potáncsokkal voltak felfegyverkezve.

Az ellenfelek oldalain idősb férfiakból, asszonyokból és gyermekekből álló sympatikus csoportok gyűltek össze, a kik egyszersmind a néző közönséget képviselték.

Megfelelő elhelyezkedés után az egyik legény egy

karikát gurított át az ellenfél tagjai felé, a kik potáncsokkal már lesték a feléjük guruló karikát s a kihez legközelebb gurult, kellő erővel visszaütötte.

Most az ellenfélen volt a sor a karikát visszaterelni és így tovább.

Majd egy második, harmadik karika jött forgalomba.

Ha a karikát a potáncsossal el nem találták, kézzel gurították vissza.

Ez azonban ritkán fordult elő. Sőt a potáncsos a sebesen feléje guruló karikát néha oly ügyesen találta megütni, hogy az nem a föld színén, hanem a levegőben szállott vissza az ellenfélhez. Nagy tetszésnyilvánítást aratott ilyenkor, a ki aztán a repülő karikát a levegőben találta el, mielőtt a földre esett volna. Ilyenkor a karika vagy eltörött, vagy nagy bűgással (őrségiesen: *bungással*) forgott a levegőben.

A játék fokozatosan hevesebbé vált. A potáncsosok is egyre jobban neki melegedtek, mozgékonyabbakká, ügyesebbekké lettek.

E közben egyre több karika jött forgalomba.

A néző ilyenkor nem tudja vajjon a guruló, hullámosan ugráló, a levegőben repülő karikákat, a törött karikaszilánkokat nézze-e, melyekhez néha egy-egy a kézről ütés közben kicsuszott potáncs is járul, vagy nézze a játékosok ügyes fordulatait, amint egy-egy repülő karikának elütéséhez készülnek.

A karikajáték ilyenkor, különösen, ha abban többen vesznek részt, eléri a tetőpontját s átmegy a látványosságba.

A játék azonban nem egészen veszedelem nélkül való. Megtörténik bizony, hogyha a potáncsos nem vigyáz, a repülő karika homlokra találja s a helye feketére feldagad. Az ilyenre azt mondják, hogy karika-májat kapott.

Tulajdonképpen való győztes a karikajátékban nincs. Tetszést arat az, a ki a karikát jól visszaüti. Megjegyzem, hogy a tapsot, a két tenyér összeverésével való, bizonyára idegen eredetű tetszésnyilvánítást, Őrségben csak újabb idő óta ismerik.

Végre is a potáncsosok kimerülése véget vet a játéknak. Vagy pedig, amint a fentebbi esetben is történt,

elfogynak a karikák. Egy része eltévedt a réten vagy a közellévő gyepükben, más része meg eltört.

E törött karikadarabok és törött potáncok^r jelzik aztán a játék színhelyét.

A régi irodalomban a karikajátékról Faludinál találunk említést. Őrségben az 50-es, 60-as években mint társasjáték is nagy divatban volt. Egy idő óta azonban csak kettősben, négyesben mulatnak vele. De még azért, ha úgy tavasszal vig legénykéek akadnak egybe, karikát, potáncot keresnek, megkezdik a játékot, mely aztán „megy, mint a karikacsapás.”

Könyve Nándor,
tanár.

A testi nevelés az angol internatusokban.

Irta: Dr. Erődi Béla kir. tanácsos, tankerületi főigazgató.

Felolvasatott a pedagógiai társaságnak 1893-ik évi május 21-iki ülésén.

(Folytatás.)

Szíves vezetőm elvezetett egy másik tanterembe is, hol épen latin dolgozat készítésével foglalkoztak a tanulók. Egy pár dolgozatot meg is néztem; compositio volt latin nyelven. Egy másik teremben rajzóra volt, a fiuk néhány ornamentikai rajzot színezték, egyik egy aquarell tájképen dolgozott, többen agyagból mintáztak. A speakroomot (dísztermet) is megmutatták; nem nagy és nem is díszes terem, de a tanulók csekély számának elegendő nagy. Épen a jutalomkönyvek osztályozásával foglalkozott egy tanár; mert pár nap mulva tartották a speak-dayt (záró-ünnepélyt), melyen rendszeren előkelő közönség, maga a Lord Mayor is meg szokott jelenni. Az intézet könyvtára igen gazdag, maga az ifjuság kezeli, s a mint meggyőződtem, nagyon használja is azt, mert a könyvtár és a szomszédos olvasó szobák is tele voltak a zöld posztóval behuzott asztalok körül olvasgató tanulókkal. A tornaterembe is levezetett Edgell tanár. Ez az apátságnak egykori pinczéjében, egy alacsony sötét, szűk és nem egészséges helyiségben van elhelyezve; maga a felszerelés is elég kezdetleges. A szobatornázásnak az angolok nem nagy barátjai s azért a tornatermekre nem is fordítanak valami különös gondot. Vezetőm különben hozzá tette magyarázatához, hogy ezt a termet ők sem találják alkalmasnak, de más helyiséggel nem rendelkeznek, nem is igen használják; csak épen azért rendezték be, hogy legyen tornatermük is. De a tornaterem hiányánál nagyobb hátrány az intézetre, hogy nincs játszótér, hogy a tanulók az aszfaltozott szűk udvarban nem játszhatnak kellően, egy labdát se tudnak kidobni kedvük szerint. És ez a körülmény szolgál magyarázatául annak, hogy a westminsteri iskola, bár fényes multtal dicsekedhetik, mégis évről-évre jobban hanyatlík, hogy a jobb családok inkább az egészségesebb fekvésű, nagy játszótérrel rendelkező etoni vagy harrowi iskolákba küldik gyermekeiket.

Midőn az iskola látnivalóit több órán át megszemléltem és a nevelőintézet megtekintésére vonatkozó kérésemet előadtam, Mr. Edgell az udvaron játszó egyik tanulót magához szólította, bemutatta mint a nevelőintézet kapitányát, s az ő gondjaira bízott engemet. A tanuló, mint többi társai, könnyű lobogó dominoszerű papi talárban volt, fején négyyszögű fekete papi sapkával, minőt a tanárok is viselnek, mikor hivatalos működésben vannak. Intelligens, szíves fiatal ember volt, B. Shearmanek mutatta be magát, s az intézet minden részébe elvezetett. A tanulók hálóterme, a híres Long Chamber, magas, ódon, vakolatlan helyiség, melynek fala és bolto-

zata tele van írva diákok neveivel. A kalauzoló captain megmagyarázta nekem, hogy azoknak a neveknek viselői mindnyájan kapitányai voltak az intézetnek; e tisztségen levő mindenik tanulónak joga van nevét a hálóterem boltozatának vagy falának köveire bevésni és kifesteni. Büszkén mutatott a boltozat egy magas pontjára, hová már ő is bevészte nevét. A nagy terem mindkét hosszoldalán fülkék vannak, deszkával elkerítve; ezek a tanulók hálószobái. Az ágyak még vetetlenül, meglehetősen kifogásolható rendetlenségben és nem épen tiszta állapotban voltak. Tisztább lehetett volna maga a terem is. A tanulók a hálóteremből jó messzire eső helyen mosakodnak, nagyon kopott, kissé, tisztátalan mosdókon, melyek körül a rendetlenségből semmi, annál több hiányzott a tisztaságból. A háléhoz hasonló nagy teremben vannak a tanulók nappali fülkéi, ép úgy elkerítve fürdőkabinek módjára, mint a hálófülkék, ajtó nélkül. Minden fülkében, mely egy tanulónak szolgál, van egy asztal, felette könyvvállvány, mellette két szék. A terem és a fülkék magasról kapják a világítást. A teremben van egy nagy faasztal, össze-vissza faragva; ezen olvasnak a tanulók együttesen. A tanulófülkékben is ugyanaz a rendetlenség, mint a hálófülkékben. Több fülkében tanulók diákokkal találkoztam, a kiket a kapitány nekem nevük és osztályuk megnevezésével be is mutatott. Itt is ugyanazon papi ruhában voltak, mint az udvaron, a játéknál. Aztán megismertetett a nevelőintézet házi rendjével, életével. A növendékek az internatusban nem állanak tanárok felügyelete alatt; a hatodik osztálybeliek közül megbízott kapitány a felügyelő; ő felelős a tanulók fegyelmeért és a házi rendért. A fagging (szolgáskodás) itt is szokásban van; volt alkalmam látni egy-kettőt ezen szolgáskodó diákokcák közül és tapasztalni a szolgálatban való eljárásukat is. A legjobb diák emancipálva van a fagging alól.

Az igazgató szokta megadni a fölmentést, e szavakkal: „Esto liber, ceteri servi”. Az így fölmentett fiú neve: liberty boy (szabad gyerek). A tanulók egy újságot is adnak ki: „Te Elisabethan” cím alatt; épen az engem kalauzoló kapitány a szerkesztője. A legújabb számból egy példányt át is adott nekem. Ez a szám is igen jellemző a westminsteri diák-életre. Van benne Westminster Worthies (érdemes westminsteriék) cím alatt egy volt westminsteri tanulónak (Sir John Burgogne) életrajza, immár a 33-iké azok sorából, kiknek emléket kegyelettel őrzik és örökítik meg az iskolában, ép úgy, mint a hogy az apátság templomában, mint a legdicsőbb Pantheonban, meg vannak örökítve Angliának nagy férfiai, a kik az egyházpolitika, a közügyek és irodalom terén nevükkel fényt, dicsőséget szereztek Angliának. Azután jönnek iskolai hírek. The fields (a játémezők) című cikkben tudósítást hoznak azon cricket-matchokról, melyeket az intézet növendékei más intézettekkel vívtak a mult hóban. A kimerítő és csak angol játszó előtt érdekes leírás után van egy cikk a régi westminsteri szabadkőművesekről, végül egy tárczaszerű közlemény a bradfieldi Agamemnonról, egy görög dráma előadásáról. Érdekes ez az utolsó közlemény azért is, mert a westminsteri intézet növendékei vannak hivatva első sorban ítéletet mondani egy régi klasszikai darab előadásáról, ők, a kik már három század óta tradíciójukhoz híven, minden karácsony estéjén játszszaák Terentiusnak vagy Plautusnak egy darabját eredeti latin nyelven, a napi eseményekre vonatkozó bevezetéssel. Megnéztük az ebédlőt is, mely az intézet többi helyiségétől meglehetősen félre esik. Ez is ódon, boltvis terem, vakolatlan falakkal, hová a tanulók nevei vannak

ráírva. Az ételeket messziről hozzák s azért melegítő készülék van a terem egy sarkában. Nagy büszkeséggel mutatta a vezető ifju az ebédlő asztalait, melyeknek arasznyi vastag deszkái a híres spanyol armada tönkre tett hajóiból valók. Az ambitio és nemzeti büszkeség táplálására ezeknél alkalmasabb tárgyakat alig találhatunk volna. A tanuló ifju még e helyen is lelkesedéssel gondol ősei dicsőségére és hasonló tettekre buzdul általa. Hasonló büszkeséggel említi neveit azoknak, kik egykor ezen intézetben tanultak és innen kikerülve haladtak végig egy dicső pályán. Ezeknek hosszú sorából csak a következőket emelem ki: Dryden, Locke, Ben Jonson, Cartwright, Bentham, Barrow, Horne Tooke, Cowley, Rowe, Prior, Giles Fletcher, Churchill, Cowper, Southey, Hackluyt geografus, Warren Hastings, Gibson, George Herbert, Vinc. Bourne, Charles Wesley, George Coleman, Aldrich a zenész, Lord Raglan, J. A. Froude és Earl Russell.

(Folyt. köv.)

Intézeti tornaversenyek.

A kegyes tanító rend vezetése alatt álló

nagybecskereki községi főgymnasium tornaversenyei

a V., VI. és VII. osztály 58 tanulóval június hó 17-én.

Felvonulás. Hymnus. Rendgyakorlatok. Szabadgyakorlatok 8-as csillagban részben vas- és fabotokkal. Sziertornázás 3 csapatban: a) korlát; üléseserék; előtornász Papp Nándor VII. o. t.; b) bak; magas ugrás; előtornász Németh József VI. o. t.; c) ló; a farkasugrás fejlődésével; előtornász Konecsny Sándor VII. o. t. Játék. a) bakugrás kettős körben; b) bábdobás; c) körróta két labdával. Verseny: a) futás: 150 méter 2 fordulóval s két akadályval. Részt vett 10 tanuló. Győztes Erdélyán Péter VI. o. t. 25 mp. alatt; b) súlydobás: 10 kgr. jobb és bal kézzel. Részt vett 4 tanuló. Győztes Erdélyán Péter VI. o. t. 6. méter 67 cm; c) távolugrás ugrószekrényeken át Részt vett 15 tanuló. Győztes Erdélyán Péter VI. o. t. 4 méter; d) birkozás a botocskaért. Részt vett 2 tanuló. Győztes hosszas küzdelem után Erdélyán Péter VI. o. t.; e) birkozás meghatározott fogással s iöldhöz vágással. Részt vett 4 tanuló. Győzött Konecsny Sándor VII. o. t. és Fleischmann Ede VI. o. t. A győzők versenye kimerültségük folytán elmaradt. f) gyakorlatok a lovon. Részt vett 6 tanuló. Győztes Marok Ernő VII. o. t. (összetett gyakorlat) és Németh József VI. o. t. (erőgyakorlat); g) gyakorlatok a magas korláton. Részt vett 7 tanuló. Győztes Rigó Sándor VII. o. t. (erőgyakorlat) és Németh József VI. o. t. (összetett gyakorlat). Az „Elismerő Okirat“-ot a győzteseken kívül a versenybírósg egyhangú ítélete alapján megkapta Papp Nándor VII. o. t. a csapatornázás kifogástalan vezetéséért. Sorakozás oszlopokba. Szózat. Elvonulás.

A I., II., III., IV. osztály 168 tanulóval június hó 19-én.

Felvonulás. Rendgyakorlatok az összes tanulókkal s külön a II. osztályal. Szabadgyakorlatok 4, 8 és 12 ütemben. Oszálytornázás: a) ugró szekrényeken 40 tanulóval; b) vízszintes letrákon 20 tanulóval; c) kis korláton 30 tanulóval. Játék. a) bakkugrás sorokban az összes tanulókkal; b) kakasviadal 20 tanulóval; c) leülés s feltolódás 30 tanulóval; d) hátböleső 24 tanulóval; e) élő létra 30 tanulóval. Verseny: a) futás: 100 méter, I. osztály. Részt vett 24 tanuló. Győztes Ronkovicz András I. o. t. 20 mp. b) futás: 100 méter egy akadályval. II. osztály. Részt vett 33 tanuló. Győztes Pingert Zsigmond II. o. t. 19 mp.; c) távolugrás. III. osztály. Részt vett 21 tanuló. Győztes Várkonyi József III. o. t. 3 méter 61 cm.; d) magas ugrás. IV. osztály. Részt vett 8 tanuló. Győztes Mandics József s Müller Ferencz IV. o. t. 1 méter 20 cm.; e) kötélhuzás az I. és II. o. 15-15 tanulóival. Győztes a II. osztály; f) bakugrás. Részt vett 17 tanuló. Győztes Bozzai Aladár III. o. t. 1 méter 68 cm. Az „Elismerő Okirat“-ot megkapta még Kaiser Hugó III. o. t. szép tornázásért. Sorakozás. Elvonulás.

A b.-csabai ág. ev. algymnasiumban.

A testgyakorlásból tartott vizsgálaton kiüntek s a helybeli torna-egyesületől jutalmat nyertek: Horváth András I., 2 korona; Penyánska Mihály I., 1 korona futásé; Nigrinyi János II., 2 kor.; Lepényi András I., 1 korona magas ugrásért; Szolár Lajos IV., 2 kor.; Petrics Bela IV., 1 korona távolugrásért; Donner Kornél III., 2 kor.; Sztraka Tibor III., 2 korona; Nigrinyi János II., 2 korona; Bleier Ernő I., 1 korona nyújtó-gyakorlatért.

A jászóvári premontrei kanonok rend nagyváradai főgymnasiumában.

A tanév folyamán végzett torna tananyag, s az egyéni ügyesség folytán elért kiválóbb sikerek bemutatására május 8-án nyilvános tornaversenyt tartott. Ennek műsorozata a következő volt: I. A tornázás céljaira szolgáló nagy udvaron: 1. Menetgyakorlat, oszlopalakításokkal és fejlődésekkel, szakaszonként és századokban, egyesítve a négyosztályu polgári fiiskola 200 növendékével. 2. Szabadgyakorlat. 3. Körugrás, pózna segélyével. 4. Társas bakugrás. 5. Korbácsjáték. 6. Kötéljáték. 7. Kötélugrás. 8. Kötélhuzás. 9. Fogó. 10. Versenyfutás. — II. A kiválóbb tornászok versenye a tornateremben: 1. Hosszu, magas és rudugrás. 2. Lóverseny. 3. Korlát. 4. Nyújtóverseny. 5. Súlydobás.

Elismerő okiratot kaptak: Az I. A. oszt. Réthy Ernő, futás, gyaloglás, hosszu és magas ugrásért; az I. B. oszt. Medvigy Mihály, lóugrásban a nyújtó és a hosszu és magas ugrás versenyen, Mudri András pedig a gyalogversenyben, súlyemelés és a súlydobás versenyen. A II. A. oszt. Muntyán Sándor futás, maszó pózna, lóugrás és a súly emelésben. A III. oszt. súlydobás, futás és magas ugrás versenyen Becsky György; rud, hosszu és a magas ugrásban Kristóf Gyula; lóugrás, hosszu és magasugrás versenyen Marsó Laszló; Panovics, Leontin a súlyemelésben nyújtó és a korlátversenyen; Racek József pedig a nyújtó, futásban és a hosszu ugrás versenyen. — A IV. oszt. Payer József gyűrűhinta, nyújtó, ló- és a vízszintes deszka versenyen és Szokoly Tamás a rudugrás versenyen 7 méterrel. Az V. oszt. Antalóczy Nandor gyűrűhinta, nyújtó, korlát, ló- és a léghenger ugrás versenyen. Bezsán Kornél rudugrás 7 méterrel és a magas és hosszu ugrásban; Fehér Ödön nyújtó, gyűrűhinta és a korlátversenyben; Kiss Sándor nyújtó, gyűrűhinta, ló- és gyalogversenyben; Krisztián Kálmán ló, magas, hosszu és rudugrás-versenyben; Nuszbek Sándor gyűrűhinta, ló-, léghengerugrás és a futásversenyben; Páskucz Trajan hosszu- és magasugrás, korlát és lóversenyben. — A VI. oszt. Gedeon Alajos súlydobás, futás és lóugrásért. Kovács Márton magas ugrás, futás és a lapdázás versenyen; Kőszeghy Laszló 10 kilós golyódobásért 7 méterre és magasugrásért 2-10 m.; Maróczy János 10 kilós súlydobásért 7 méterre és a gyalogversenyben; Mikulás György gyűrűhinta, ló, kötélhuzás és a nyújtó; Moldoványi Gyula súlydobás, magasugrás és a futás versenyen; Novák György nyújtó, korlát, ló és a rudugrás versenyen 7 méterre. — A VII. osztály Szántay Ágoston rudugrás 7 méterre, hosszuugrás 5 méterre és a magas ugrásért 2-25 méterre.

A miskolci kir. kath. gymnasiumban.

A közoktatásügyi minister rendelete következtében intézetünk folyó 1893. évi június hó 19-én délután a Zárdatéren szép számú, intelligens közönség élénk érdeklődése mellett — a kczdet nehezégeinek tekintetbe vételével — sikerült intézeti tornaversenyt tartott. Ezen versenyben 162 egyenruhás tanuló vett részt. A tornaverseny programja volt: felvonulás kettős rendoszlopokban dobsszóval és zászlo alatt, menetelés öt tornadal éneklése mellett, katonai rendgyakorlatok osztályonként, szabadgyakorlatok nyitott nyolezas oszlopokban, labda- és társasjátékok, szertornázás (magasságra és távolságra ugrás, ugrószekrények, ló és korlát, versenyek kötélhuzás, magasságra és távolságra ugrás, gerelyvetés, korlát és 200 méteres síkfutás); elvonulás közben műenek. A versenybírósg tagjai: Polgár György gymn. igazgató mint elnök, Andor Tivadar tanár, mint a verseny rendezője és Bajai Amand torna-tanár.

A „Szózat“ éneklése után, a verseny megkezdése előtt a gymn. igazgatója elnöki megnyitóját mondotta el, melyben röviden vázolván a tanuló ifjuság testi nevelésének az utóbbi évekig történt elhanyagolását, előadta, hogy dr. Berzeviczy Albert közoktatásügyi államtitkárnak az országházban 1890. jan. 28-án a testgyakorlás reformja érdekében tartott monumentális beszédjével meg lett adva az első impulsus a testi nevelés emelésére s az államtitkár eszméjét, hogy ismét vissza kell térnünk az olympiai és pythiai játékok szép korára a testi és szellemi erők harmonikus fejlesztése végett, a minister is magáéva tette, csakhamar elrendelvén az országos tornaversenyek létesítését Budapesten. Ezek előzményeinek s úgy a koronázási jubileumi, mint az I. és II. orsz. tornaverseny genesisének és lefolyásának elmondása után, fölemíltvén közben a tanuló köteles uszására, furdésére és korcsolyázására tett ministeri intézkedéseket is, megismerteti a közönséggel az épen folyamatban levő házi tornaversenyek célját, mely nem más, mint hogy ez által az orsz. tornaversenyeknek még zsenge intézménye tovább fejlesztesék, hogy a közönség érdeklődése a testi nevelés iránt felkeltessék s a tanuló ifjuság testi eréje, ambíciója, fegyelmzetttsége és katonai képzettsége fejlesztesék. Gróf Csáky Albin miniszternek és dr. Berzeviczy Albert államtitkárnak, mint a tornaversenyek megalapítóinak, éltetésével beszédjét bevégezvén, az I. tornaversenyt megnyitottnak jelentette ki, a közönségnek s a tanuló ifjuságnak lelkes éljenzése között.

A verseny-bírósg megállapítván a versenyben résztvevő tanuló által elért eredményt, a jutalmak kiosztását illetőleg a következőkben állapodott meg:

1. „Elismerő okirat“-ot kaptak:

a) Catanzaro Károly, Farkasovszky Lajos, Holczér Aladár, Jellmann Béla, Krakovics Herman, Mádai Lajos, Polgáry Sandor, Sznadik János I. A., Burger Mór, Deutsch Bertalan, Kohn József, Ladomérszky Béla, Luchs Ernő, Nagy Jenő II., Grünwald Dezső, Huszko Kálmán, Mittermayer Ödön, Neuwith József, Than József és Weisz Imre IV. osztálybeli tanulók, mint a tömeges kötélhuzás győztesei;

b) Buck Lajos, Fektor Ferencz, Kerekes Géza és Pollák Dezső I. A., Halász József, Jaulusz Béla és Simon József I. B., Beér Elemér, Feldbauer Béla, Halmay Béla és Lusztig Árpád III. osztálybeli tanulók a síkfutas győztesei;

c) Bukovinszky István, Wittko Kornél IV. oszt. a gerelyvetésnél;

d) Lang Egon, Rolko Robert III., Schmal Gyula IV. oszt. a korlátnál győztes tanulók;

e) Lengyel János és Vener Ferencz II. oszt. a tömeges kötélhuzásnál és versenyfutásnál, Popovics Emil IV. osztályú, a tömeges kötélhuzásnál és magas ugrásnál győztes tanulók;

f) Murányi János III. oszt. a síkfutasnál és távolugrásnál, Szabados Gyula III. oszt. a gerelyvetésnél és korlátnál, Friedmann Izidor IV. oszt. a magasság és távolságugrásnál, Váldmán József IV. oszt. a magasság, távolugrásnál és korláton, Dorn József III. oszt. a síkfutasnál távolugrásnál és korláton, Szendefy Lajos IV. oszt. minden versenynemnél egyaránt kitűnt tanuló.

Az elismerő okirattal kitüntetett tanulók száma tehát 45.

2. Az elismerő okiratokon kívül a versenybírótság rendelkezésére egy 23 frtból álló díjazási alap állott. A gimnásiumi ifjuság ugyanis az egyenruházat beszerzése alkalmából a versenyrendező tanárnak átadott 15 frtot versenydíjak vásárlása céljából; ezen összeghez járult Ursitz Vilmos építész ur 4 koronával a legjobb ugrónak, a versenybírótság 3 tagja összesen 6 koronával egy jó szer-tornázónak). Zollner Béla úr 2 koronával legjobb futónak), végre Andor Tivadar tanár 4 koronával (a gymnasium legedzettebb tanulójának). Az ifjuság gyűjtéséből a versenybírótság egy zseborát és 4 drb diszkötésű szépirodalmi könyvet vásárolt. A jutalmakat a versenybírótság következőleg osztotta szét az egyéni versenynél többszörösen, illetőleg kiválólag kitűnt tanulók között:

1. Szendefy Lajos, mint ezen verseny legelső győztese és leg-edzettebb (180 erőegységű IV. oszt. tanuló kapta az Andor-, Ursitz-és Zollner-féle díjakat és Jókai Mór „Diákok regénye“ cz. művét.

2. Dorn József III. oszt. tanuló a zseborát.

3. Váldmán József IV. oszt. tanuló a versenybírótság díját.

4. Lang Egon (175 erőegységű III. oszt. tanuló Radó Antal „Költők Album“-t.

5. Friedmann Izidor IV. oszt. tanuló Bánfi János „Magyar László utazása és kalandjai“ cz. művét.

6. Szabados Gyula III. oszt. tanuló Gaal Mózes „Kujak Andris keleti utazása cz. művét.“

Az adományozóknak köszönjük a verseny-díjakat.

CSÓNAKÁZÁS

A tolnai csónakázó egyesület két tagja: báró Eliatschek Ede és Fekete Ágoston fogadás alapján Tolnáról indulva 42 óra alatt csónakban Siófokra értek. A fogadás 48 órára szült s így nevezett utak 6 órával rövidebb idő alatt tették meg az utat. Ha tekintetbe vesszük a 140—145 kilométernyi utat, melyet víz ellen evezve s részint vontatva kellett éjjel-nappal alig néhány órai pihenővel megtenni, beláthatjuk, mily forszírozottan kellett iparkodni. A menet különben a következő volt: Indulás Tolnáról 1893. július 30-án délelőtt 8 óra 30 perczkor. Érkezés Taplósba a Sárvíz torkolatához 9 óra 10 p., Szegzárd vámhidhoz 10 óra 30 perc, Agárd alá 11 óra 39 perczkor. Indulás Agárd alól 1 óra 30 perc. Érkezés Apáthy, kápolnai hid alá 3 óra 45 perczkor. Indulás Apáthyból 5 óra 55 perc.

Érkezés Kölesd alá (hid) 7 óra 20 perc, Borjádra 8 óra 45 perczkor. Indulás Borjádrol 11 óra 15 perc. Érkezés Simontornyára 4 óra 50 perczkor. Borjádtól Simontornyáig erős esőzés volt a mi az utat rendkívüli fárasztóvá tette. Simontornyán egyik vendéglőben megháltak illetőleg néhány órai pihenőt tartottak és tovább indultak 9 óra 45 perc. Érkezés Orsovára 12 óra 20 perczkor. Indulás Orsováról 3 óra. Érkezés Hidvégre 6 óra 30 perczkor. Indulás Hidvégről 7 óra 10 perc. Érkezés Siófokra augusztus hó 1-én reggel 2 óra 30 perczkor. Az út Simontornyától Siófokig igen fárasztó volt. Siófokon az egyesület néhány tagja fogadta őket s láttamozta az e célra kiállított és az uton is minden egyes állomáson láttamozott útlevelet. Néhány napi ott tartózkodás után vissza indultak ugyan-csak a vízi uton, a melyen természetesen játszva jöttek el vissza Tolnára, hol az egyesület többi tagjai teljes díszben fogadták őket. Kivonultak a tagok az összes csónakokkal s néhány kilométernyire elébök vonultak s midőn összetalálkoztak a „király domb“-nál éljenzéssel, mozsarak durrogatásával fogadták. Az egyesület igaz-gatója rövid üdvözlő beszéde után vissza indultak, föl-vonultak Tolna alatt zenezóval mintegy 15 föllobogó-zott csónakban ami a partról nézve, hol százan és szá-zan voltak, gyönyörű látvány volt. A tagok azután közösen a „Fehérlő“ vendéglőben megvacsoráztak s kedélyes mulatsággal, tánczczal fejezték be anevezetes napot.

Matejka Károly.

A „Neptun“ budapesti evezős-egylet m. hó 8-án dél-után érdekes t evezős-versenyt rendezett margitszigeti csónakházától a váci Duna-ág mentén 18 kmtr távolságra fekvő Horányi csárdáig. A versenyző 3 négyes csapat 10—10 percenkint indított és az ellenszel, valamint a magas vízállás okozta erős áram dacára igen jó rekorddal érkezett célhoz. Első lett 1 óra 45 p. 10 mp. alatt Rauchbauer Antal, Gorove Árpád, Ullrich Ágost, s dr. Procopius Béla, kormányos Szendey Béla Második lett 1 óra 45 p. 34 mp. alatt Dietzl Gusztáv, Héder Sándor Csákány József és Stegmüller Károly, kormányos Khayll Elemér. A harmadik csapat 1 óra 51 p. 10 mp. alatt érkezett be. A Neptun tagjai mintegy 30-an jelentek meg különféle csónakokban a célnál es kedélyes lakomával fejezték be az ünnepélyt.

VELOCPÍÉDEZÉS.

A szombathelyi „Pannonia“ magyar kerékpárosok egyesülete

m. hó 20-án tartotta meg Albrecht Salvator főherczeg védnöksége és személyes jelenlétével nagyon szép érdeklődő közönség előtt versenyét, melynek lefolyását az alábbiakban adjuk:

Reggel hét órakor: I. *Távgyaloglók versenye*: Utrány: Szombathely—Köszeg—Rohoncz—Bucsu, távolság 50 km. Első lett Fábian Zsiga, második Szöllösy Gyula. Díj: elsőnek ezüstérem, másodiknak bronzérem.

II. *Összehasonlító verseny*. Förster Ottó országgyűlési képviselő az 50 km.-es utat 2 ó. 41 p. 46 $\frac{1}{2}$ mp. alatt tette meg Tarján nevű ménjén.

III. *Tourista-verseny*. Fentirt 50 km.-es uton indultak 11-en. I. Lütke, Lenczi (Pécs) 1 ó. 54 p. 14 $\frac{1}{2}$ mp. II. Sváb Béla (Budapest) 1 ó. 56 p. 5 $\frac{1}{2}$ mp. III. Módl Lajos (Budapest) 1 ó. 5 p. 34 $\frac{1}{2}$ mp. Díj: I. Szombathelyi hölgyek díja és ezüst érem, II. ezüst, III. bronz érem.

IV. *Kezdők versenye*. Távolság 1500 méter. I. Radakovich Béla (Szombathely), II. Bösze Lajos (Szombathely). Díj: I. egyesületi ezüst II. bronzérem.

V. *Vás vármegyei verseny*. Távolság 2000 méter. I. Ifj. Udvary Ferencz (Szombathely), II. Rusa Béla (Köszeg), III. dr. Huszár Pál. Díj: I. Albrecht Salvator ő cs. és kir. fensége tiszteletdíja, II. községi bicikle-club tiszteletdíja, III. bronz érem.

VI. **Biztonsági kerékpárverseny.** Táv. 5000 m. I. Hannó Arthur (Pozsony), II. Littke Lenczi (Pécs), III. Kinzl János (Pozsony.) Díj: I. Szombathelyi urak tiszteletdíja, II. ezüst, III. bronzérem.

VII. **Magas kerékpárverseny.** Táv. 5000 m. I. ifjú Udvary Ferencz, II. Köngmayer Zs. (Zala-Egerszeg), III. Butta Kálmán (Szombathely.) Díj: I. a cs és kir. 11. huszárezred tisztikarának díja, II. ezüst, III. bronzérem.

VIII. **Végaszverseny** Táv. 2000 m. I. Módl Lajos (Budapest), II. Sváb Béla (Budapest.) Díj: I. ezüst, II. bronzérem.

A rendet a 11-ik huszárezred egy százada és a rendőrség tartották fenn. A versenyt az összes jelenvolt körülbelül 300, köztük sok gráci és bécsi biciklista díszfelvonulása zárta be.

Este népünnepély volt a szállósi kertben, melyen a vármegye legelőkelőbb közönsége vett részt. Az ünnepélyen osztattak ki a díjak és érmekek, melyeket dr. Bárdossy Jenőné Vasmege főjegyzőjének neje és Horváth Ilona kissasszony adtak át a nyerteseknek. A kiosztás után Udvary Ferencz a nyert serlegről ő fensége egészségére ivott, meleg szavakban köszönve meg úgy a főherczeg mint a közönség érdeklődését.

Szombathelyen most külön versenytér létesítése van tervbe véve és mint halljuk a város hajlandó is az új park felét e czelra átengedni, mi ha megtörténik, Szombathely a dunántuli, sőt az egész ország kerékpárosainak metropolisává lesz.

Uri fogat és bicikli. Förster Ottó országos képviselő, a V. S. E. alelnöke, a kiváló és szenvedélyes sport férfi, a „Pannonia” 50 km-teres versenyét azzal élénkíti, hogy gíggén, Tarján telivér arabs ügető lovával részt vesz abban, s azt a reményt táplálja, hogy kitűnő trapperjén felveheti a közdelmet a kerékpárosokkal. Mindenestre a legnagyobb érdeklődéssel nézünk az eredmény elé.

A **nemzeti kerékpár-egyesület** 1893. évi szeptember hó 3-án országúti versenyt rendez. A verseny sorrendje és feltételei: I. verseny. (Nyílt verseny.) Táv. 56 km Pálya Székesfehérváron a 66 kilométeres jelzőktől a Promontoron levő 10 kilométeres jelzőkig. II. verseny. (Zárt verseny.) Táv. 22 km. Pálya a Martonvásáriban a 32 kilométeres jelzőktől a Promontoron levő 10 kilométeres jelzőkig. III. verseny. (Junior zárt verseny.) Táv. 10 km. Oly egyleti tagok részére, a kik még díjat nem nyertek. Pálya Érden a 20 kilométeres jelzőktől a Promontoron levő 10 kilométeres jelzőkig. Az indítás az első versenynél d. u. 2 óraker, a másodiknál 3 óraker, a harmadik versenynél d. u. 4 óraker történik. — Nevezési zárnapp 1893. szeptember 1-én este 8 óraker.

TÜZOLTÓ-SPORT.

A **Fejérmegyei tűzoltószövetség** kötelekébe a járási főszolgabírák erélyes közreműködése folytán a megye már majdnem valamennyi községe belépett s az idő szerint a megyei szövetség 83 tűzoltótömbületből áll, melynek egy részét a szövetség elnöksége Vida Pál szöví títkár és néhány tagtestület alkalmas megbizottja által be is gyakoroltatta, többieknek begyakorlása pedig a dologmentesebb őszi időszakra maradt.

A **kaposvári önkéntes tűzoltó- és mentő-testület** évi tisztújító közgyűlésén a választások az alábbiak szerint ejtettek meg: Elnök Kaposcsy Jenő, alelnök: Németh Ignác, títkár: Rózsa Ernő, jegyző: Sipos Géza, pénztárnok: Székely Ármán, orvos: dr. Polányi Lajos. Választmányi tagok: Ujváry Ferencz, Kemény Samu, Lencz György, Németh János, Pataky Andor, Helicschauer József, Babochay Kálmán, Mang Janos, Papp, Mihály Lenz Sándor, Simon Gyula Leposites Ignátz, Parancsnokság. Főparancsnok: Darnay Béla; helyettes főparancsnokok: Beliczay János, Olofson Gusztáv; osztályparancsnokok: Bogyay Jenő, Preiszner Károly; rendőrpáncsnok: Németh Ignátz; mászóparancsnokok: Ruttkay Arnold, Gyarmathy

János, egyszersmind kezelőtiszt; szivatiyuparancsnokok: Rónay Bertalan, Valenta János; segédtsitztek Németh Endre, Preiszner Géza; szertárnok: Gyarmathy János.

Uj tűzoltó egyeslet. Mint bonyhadi levelezőnk írja, végre valahára ott is megalakult a tűzoltó egyeslet, még pedig szép számmal, mert majdnem minden fiatal ember felvétette magát. Főparancsnok Dr. Moldoványi István, ügyvéd lett.

Az **alesuthi tűzoltók** eddigi parancsnoka, Zigler Nándor főherczegi uradalmi tisztviselő a fővárosba köztvágóhíd-igazgatónak neveztetven ki, helyét Dorner Béla segédtsitzettel töltötte be.

Tűzoltók tömeges biztosítása. Az aradi önkéntes tűzoltókar dr. Mülek Lajos főparancsnok indítványára — legutóbbi karparancsnoksági ülésén azon határozatot hozta, hogy összes működő tagját a tűzoltás alkalmával érhető testi balesetek ellen biztosítja és pedig olyformán, hogy elhalálozás eseté az illető tűzoltó családjá 2000 koronát kap ha pedig az illető baleset folytán munkakeptelenné lenne, a tűzoltó maga 2000 koronát, illetőleg a részbeni rokkantság esetén a megállapított feltételek alapján kapja a biztosított összeg aránylagos részét — ideiglenes keresetkeptelenség esetén pedig az illető megsérült tűzoltó naponta 2 koronát kap.

ATHLETIKA

Palicsi versenyek.

A „Szabadkai Torna-Egyeslet” és az „Achilles Sport-Egyeslet” 1893. augusztus hó 6-án tartották meg országos jellegű torna és atletikai mérkőzéseiket. A versenybizottság elnöke: Léczfalvi Gyárfás Géza; alelnökök: Dr. Vermes Lajos és Parchetich László; títkár: Zsombolyai Ernő; Pályafelügyelő: Kiss János; Jegyző: Temple Rezső; Időmérő: Szilady László; Témérő: Macskovics Titus; Versenybírák: Farkas Zsigmond, Weber Frigyes, Lehoczky Jenő; Orvos: Dr. Révfy Jenő; Rendfelügyelők: Fehér Vilmos, Csatar Andor; Indító: Matkovics Miklós. — A bajnoki uszóversenyben Balogh Hugó a 3000 m. távolságot 1 óra 5 percz alatt úszta meg, aranyérmet (75 forint értékben) bajnoki serleget (300 forint értékben) és „Magyarország úszó bajnoka” czimét nyerte, jó második lett Gaál Dániel 1 óra 6 percz alatt, Jan'kovics Jenő 1 óra 26 percz alatt harmadik lett. A bajnoki célversenyben Temple Rezső a „M. A. C.” tagja 1 óra 4 p. 17 mp. alatt első lett és bajnokká lett avatva. A 16,090 méter (116 a. mf.) kerékpár versenyben Nagy Dénes a „M. A. C.” tagja 37 percz 5 mp. alatt első lett, második lett Sváb Béla, harmadik Riedl Ferencz. Az 1000 m. kerékpárversenyben Riedl Ferencz 2 percz 5 mp. alatt első, jó második lett Nagy Dénes. A középiskolai tanuló ifjak versenyében első lett Halász János, jó második Huberth Egon, harmadik Kocsmás. — A korlát és nyújtó versenytornázásban első Müller Dávid a „Magyar testgyakorlók körének” tagja, jó második Bózsó János (Szegedről), harmadik Matkovics Miklós. A kardvívó versenyben részt vettek: Gaál Dániel, Jankovics Jenő, Natkovics Miklós, Szappanos Péter, Müller Dávid, Főző Albert (Kolozsvarról), Ujj Béla (Szegedről), Braun Lázár. Az első díjat Szappanos Péter (Hódmezővásárhely) nyerte el, második Braun Lázár (Szabadkáról.) A versenyeket társas vacsora, tűzijáték és táncmulatság követte.

A „Szabadkai Torna-Egyeslet” és az „Achilles Sport-Egyeslet” folyó hó 15-én az „Országos magyar tűzoltó egyesletek szövetségének” Szabadkán tartott congressusa alkalmával Palicson nagyobb szabású torna és atletikai viadalokat tartott az asphalt angol versenypályán következő eredménnyel. A 2000 m. velociped versenyben az első díjat, egyleti arany érmet

Nagy Dénes a „Magyar Athletikai Club“ tagja nyerte meg, a kitűzött távolságot 3 perc 58 mp. alatt tette meg, jó második lett Sváb Béla a „Hunnia“ tagja 4 perc 6 mp. alatt, harmadik lett Porta János. A „Budapesti Önkéntes Tűzoltó-Egyesület“ síkfutó versenyében az első díjat, egyleti ezüst érmet ifj. Szidanits Ferencz nyerte meg 323 métert 56 mp. alatt futotta be. Jó második lett Hauszeker Menyhért 58 mp. alatt. A 10,000 (10 km.) m. távolságot Minnich Jenő a „M. A. C.“ tagja 16 perc 54 $\frac{1}{6}$ mp. alatt hajtotta be kerékpáron. Minnich Jenő ezen recordjával eddig páratlanul áll Ausztria és Magyarországon. Második lett Sváb Béla, harmadik lett Posta János (előbbi 20 perc, utóbbi 22 $\frac{1}{2}$ perc alatt). A „Topolyai Önk. Tűzoltó-egylet“ tagjai közül Batai János a 323·80 métert 56 mp. alatt futotta be, Schwarz Mór 60 mp. alatt. A tanuló ifjak versenyében Huberth Arthur a 323·80 métert 46 perc alatt Zsulyevits Antal 50 mp. alatt futották be. A „Szabadkai Önképző Tűzoltó-Egylet tagjai közül Szlávny Péter 56 mp. alatt, Mesch György pedig 57 mp. alatt futották be a 323·80 m. távolságot. Az 5000 méter vasparipa versenyben (magas kerékpár, bicycle) Hariss György a „Szegedi Kerékpár-Egyesület“ tagja 11·55 mp. alatt első lett, jó második Sváb Béla. Az országos tűzoltó egyletek szövetség parancsnokainak versenyében Matkovic Miklós (szabadkai szakasparancsnok) 52 mp. alatt első lett, jó második Mayer Alajos Báltaszékről (56 mp. alatt). Az 5000 m. kerékpár versenyben Minnich Jenő 8 perc 42 mp. alatt első lett, második Sváb Béla 9 perc 17 mp. alatt. A „Budapesti Önk. Tűzoltó-Egylet“ tagjai közül Fink Konrád a 323·80 m. 52 perc alatt, Holly István pedig 61 perc alatt futották be.

Az „Achilles-Sport-Club“ 1893. évi október hó 22-én tartja meg őszi viadalát Palicson az angol saphaltversenyterén. A versenyfeltételek már kibocsátottak, nevezési zárnapp október hó 15. d. u. 7 óra. Az augusztus hó 15-ére kiírt, de nevezések hiányában meg nem tartott 100 km. kerékpár verseny ismét felvétellett. Ezen versenynél a 600 frt értékű vándorserleg lett kitűzve. Győztes egylet a serleget, győztes pedig egy arany érmet nyer. A vándorserleg minden évben megvédendő. — Ezt követi a 200 m. juniorok versenye (síkfutás.) Bajnoki nagy akadályverseny, távolság $\frac{1}{2}$ angol mfd. (804 $\frac{1}{2}$ m.) vizes árkokkal és kőfalakkal. — 1, 5, 10 km. kerékpárversenyek; súlyemelés és dobás távolba. — A versenyeket vizsgaverseny fejezi be, síkfutás 100 m. távolságra. — Jelentkezések és tudakozódások elfogadtatnak Dr. Vermes Lajos úrnál Palicson. — A versenyre készülő athleták részére az „Achilleion“ teljes felszereléssel rendelkezésre áll. — A versenypályán a traininget (versenyre készülést) Matkovic Miklós tornatanár vezeti. Előreláthatólag szép versenyekre lesz kilátásunk, mert addig öt egyesület jelentette be közreműködését.

Dr. Vermes Lajos,
e. alelnök.

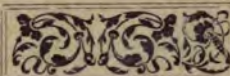
Cirkusi birkozások. Szándékosan hallgattunk ez idén a cirkusban eddig lefolyt birkozásokról, nem akarva akaratlanul is reclámot csinálni egy a közönség zsebei rovására üzött manővernek. Már tavall megfordult a jelenleg szereplő hősök legtöbbje, kik az igaz hogy amatőrökkel szemben feltétlenül jól megállják helyeiket, ez idén aztán hoztak maguk közé egy szerezcent, egy görögöt és egy lengyelt, a kik aztán szépen nyugodtan

előre megbeszélte sorrendben csinálták az idegfeszítő éredek fogásakat, s ha kell egyiknek vagy másiknak már feküdni, erre is feláldozta magát a gyöngébb, vagy kevesebb ambícióval bíró; de egymás közt komoly küzdelem eddig nem volt, daczára a nagy hangzásu 500 frtos 1000 frtos állítólag a napi sajtó egyikénél le is tett díjaknak, és most ismét elkezdték a mokát, Robinetti az eddig győzhetetlen, állt ki a Hippodromban Pierre-vel a verseny-öv birtokosával; több mint fél óra szép játék után mindkettő kimerülve, a bírósághoz fordultak a versenynek mint eldönthetetlen felfüggesztéseért. Az egész birkozás folyama alatt nem egyszer, de számtalanszor voltak oly helyzetek, midőn komoly akarattal a győzelemnek el kellett volna dőlni, de ilyenkor az előnyben levő, egy csak szakértő által észrevehetőleg nyújtott ellenfelének alkalmat a menekvésre. És a közönség türellemmel nézi a két kokler ujabbi működését is, s hordja pénzét egy svindliért.

Távgyaloglónő. Az amerikai nők, úgy látszik, minden téren, így a sport terén is fel akarják venni a keztyüt a férfakkal. Legközelebb, mint egy angol lap írja Mrs Lucille Rudney nevu galvestoni fiatal hölgy fogadott, hogy nyolczvan nap alatt Galvestontól Texászig, az ezerótszaz mértföldnyire utat megteszi gyalog; fogadási összeg 5000 dollar volt. Máj 16-án indult el s augusztus elsejére, tehát egy nappal előbb a kitűzött időnél, már megérkezett. Utja alatt állítólag 8 pár cipőt koptatott el.

Utazás a föld körül gyalog. Merész vállalkozással indult utnak Londonból junius 15-én egy Stoll Henrik nevű ur. Nem akar kevesebbet, mint úgy utazni körül a világot, hogy a hol szárazon haladhat, ott mindenütt gyalog megy. Ötezer márkába fogadotti hogy a tervezett utat a feltételek szerint gyalog teszi meg, a m. bizony elég esekély ára lesz a fáradalmainak.

X. Sigmund József üzletét (Budapest, városház-utca 2—4) a sportvilág figyelmébe ajánljuk. Az összes sportnemekhez szükséges ruházati cikkek u. m. verseny és training ingek, nadrágok, sapkák és cipők legnagyobb raktára. Az iskolai tornász összes ruházati kellékei. Flannel ingek Lawn tennis cipők, különlegesség: Princes of Wales férfi-övek.

VADÁSZAT.

A Pápa és vidéke agarász-egylet közgyűlése. Gróf Esterházy Móric egyleti elnök távollétében Perczel József ezredes, másodelnök elnökléte alatt és az egyleti tagok élénk érdeklődése mellett f. hó 6-án d. e. 10 órakor a „Griff“ szálloda nagytermében tartotta meg az agarász-egylet évi rendes közgyűlését. Elnöklő Perczel József ezredes üdvözölvén a megjelent tagokat, a gyűlést megnyitja és meleg szavakban emlékezik meg a sportegylet mult évi életéről és sikeres működéséről. Körmendi Béla titkár jelentésében szól az alapszabályok kinyomatásáról, a tagok számáról, mely az első évben 71 volt, a tavall rendezett díjagarászatokról és löversenyről, mely versenyek díjaira 428 frt 60 krt fordított az egylet. A löversenyre Esterházy Móric gróf elnök díszes és értékes tiszteletdíjat kegyeskedett a mult évben küldeni miért is Ő méltóságáak jegyzőkönyvileg fejezi ki mely köszönetét és háláját a közgyűlés. Tárgyalattott Hanauer Zoltán pénztárnak számadása, mely szerint az egyletnek f. évi aug. 1-ig 670 frt bevétele és 568 frt 91 kr kiadása volt, és így a pénztámaradvány 111 frt 09 kr, mely a takarékpénztárban van elhelyezve. A számadás elfogadtatott és pénztárnok a felelőség alól felmentetett. Ezután jegyzőkönyvileg mond köszönetet a közgyűlés Perczel József ezredes, másodelnöknek az egylet megalakítása és felvirágoztatása körül szerzett elismerésre méltó ér-

demeiart, ugy a többi tisztviselőknak is szíves fáradozásaiért. Elhatároztatott, hogy az egyesület a „Nemzetközi agárversenyen” résztvesz és annak díjaihoz 100 frttal járul. Megállapította végül a közgyűlés az idei díjagarszatok és löverseny napját is, melyszerint f. évi október hó 7-én és 8-án a „Kölyök agárverseny” ez utóbbi nap délutánján a „Löverseny” október hó 28-án és 29-én pedig az „öreg agárverseny” tartatik meg. A közgyűlés az elnökök éltetésével ért véget.

A jász-nagykun-szolnokmegyei agarász-egylet 1893. évi versenyének a feltételei. A jász-nagykun-szolnokmegyei agarász-egylet ez évi október 26-án Szolnok mellett a szandai pusztán „elegy-agárverseny”-t rendez. Díj 1200 korona, ebből az elsőnek 800 korona és tiszteletdíj, a másodiknak 200 korona és 100—100 korona az utolsóelőtti összevetésben leezett két agárnak. Tét 40 korona. A nevezések száma tizenhatban határoltatik. Nagyobb számban eszközölt nevezések esetén, egyesületi tagoknak előnyük van. Ha az utóbbiak nevezései a tizenhatot meghaladnák, az előjog fölött sorshuzás dönt. (Sorshuzásnál az az elv irányadó, hogy minden tulajdonosnak lehetőleg legalább egy hely biztosítsassék.) Egy, vagy több agárra szóló nevezési jogot előjegyezteni lehet, október hó 1-ig Szalay János egyesületi titkáránál Szolnokon. Az előjegyzésekkel egyidejűleg a tétet is befizetendő. Az így szerzett nevezésekben futandó agarak nevei és leírása pedig október hó 22-én déli 1 óráig küldendő be az egyesületi titkárhoz. Az összevetés a titkár és egy igazgatósági tag jelenlétében október hó 22-én délután 5 órakor nyilvánosan lesz a titkári helységben.

A „huszti vadásztársaság” élén Petrovits Lajos kir. járásbíró, vadászmeisterrel m. hó 12-én Huszton a „kerma” táncztermében egy saison-nyitó nyári vadásztánczmulatságot rendezett. A fenyő lombokkal, s vadász-tropheumokkal díszesen berendezett táncz helyiség alig tudta befogadni a táncz-tól hevült, jókedvű közönséget. A mulatság reggelig tartott a „bacillus keringő” hangjai mellett. Vörös borban, fehér borban stb. és jókedvben nem volt hiány. E tekintetben híven megtartott a kolera- védszabályzat vonatkozó rendelete. (ks)

USZÁS

A mult vasárnapi úszóverseny, melyet a Beitsler-féle „Nemzeti uszoda”-ban tartottak, oly nagy számu közönséget vonzott, hogy annak egy részét be sem lehetett bocsátani az uszodába, mert a nagy teher miatt a víz már ugyis csaknem a kabinok küszöbéig ért. A ver enybiróság elnöke Grünwald Bernát min. oszt. tanácsos volt. A versenyek lefolyása a következő: I. Férfi-verseny. 1. Megnyitó verseny. 1. Deutsch Gyula, 2. Lukács Gusztáv. — Kezdők versenye. 1. Fried Vilmos, 2. Raber Árpád. — 2. Gyors uszás, az a) csoportban első Gráll Ödön, a b) csoportban Sugár Elemér. — 4. Haladók versenye. 1. Braunberger Hugó, 2. Drucker Ödön. — 5. Kitartó verseny (uszodában 5-ször föl és 5-ször le.) Ketten indultak, de csak Deutsch Gyula tartott ki, nagyon szép sikerrel uszva meg a kitűzött pályát, melynek vége felé már virágok között uszott, mikkel a néző hölgyközönség jutalmazta meg. — 6. Háton uszás. 1. Gráll Ödön. — 7. Buvár-uszás. 1. Jónas János, 2. Simon Rezső. — 8. Ugrók versenye. A győztes Seligmann Béla lett. — II. Női verseny. 1. Kezdők versenye. Az a) csoportban 1. Auer Irén, 2. Weil Gizella, b) csoportban 1. Brüll Janka, 2. Gyors uszás. 1. Schindler Gizella, 2. Plesch Mirza. — 3. Haladók versenye. 1. Grünwald Augustza, 2. Fried Lujza. — Háton uszás. 1. Fried Ida.

X. Klósz György fényképészeti műintézet Budapest, V. hatvani-utca 18. sz. I. emeleten. Telefon állomás. Elvállal mindennemű fényképi felvételeket, többszörösítéseket gépekről, ipar-, mű- és tantárgyakról, sat. Photolithographia, cinkographia, fénynyomat, autographiai fénymásolat.

Kerékpár ujdonságok!!

legnagyobb kerékpár gyári raktárban.

Budapest, Károly-körút 3-ik szám.

Eredeti **Torrilhon** és **Dunlop** kerékpárok, pneumatikus abronccsal. — Ezen ujdonságok megtekintése végett van szerencsém a n. é. kerékpárkedvelő közönséget tisztelttel meghívni.

HERBSTER KÁROLY műgépész.

Nagy képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

A folyó évi június 5-én Budapesten megalakult
„Magyar villamossági részvény-társulat”

a nagyérdemű közönség tudomására hozza azt, hogy működését megkezdette.

A magyar villamossági részvény-társulat a „Ganz és Társa” vasöntő- és gépgyar részvény-társasággal kötött egyezmény alapján a „Ganz és Társa” czég és Budapest fő- és székváros között a villamos világítás ügyében kötött szerződést átvette, s így Budapest fő- és szék városban az említett szerződés értelmében a villamos világítás és erőátvitelt a magyar villamossági részvény-társulat fogja szolgáltatni.

E célra központi villamos telepe Budapesten, a külső Váci-úton épül és építése annyira előhaladt, hogy a magyar villamossági részvény-társulat központi villamos telepe már e folyó év őszén üzembe vehető.

Ez okból a magyar villamossági részvény-társulat már most elvállalja a lakásoknak, üzleteknek, telepeknek és más helységeknek villamos világítására vagy ipari erő-szolgáltatására való belső berendezését, valamint elvállalja az általa épült, mint az esetleg más vállalkozók által netán már eszközölt villamos berendezéseknek a fő- és székváros balpartján éppugy mint jobbpartján fektetendő kábelhálózatában leendő csatlósát és a villamos áramnak annak idejében leendő rendes szolgáltatását.

A magyar villamossági részvény-társulat ügykörébe fel vette továbbá azt, hogy Budapesten kívül, villamvilágításra és központi villamtelepek felállítására más városokban és községekben is engedélyeket szerez és ott, a mennyiben a távvezetés szükséges, az általánosan kitűnőnek elismert Ganz-féle transzformator rendszert (Zipernowsky-Déry-Bláthy szabadalma) fogja alkalmazni. Tervezetekkel és költségelőirányzatokkal, valamint netalán kívánt felvilágosításokkal szívesen szolgálunk.

Jelentkezések budapesti központi villamos telepünkhöz való csatlakozás iránt elfogadtatnak ideiglenes irodánkban.

V. ker., Thonet-udvar, II. emelet, II. lépcső. nemkülönben Ganz és Társa czég városi irodájában. (Gizella-tér Haas-féle palota.)

Wachtel Zsigmond első magyar tornaszer-gyár raktára

BUDAPEST,
KÁROLYKÖRUT 7. SZÁM.

*(TELEFON sz. 200) *

ajánlja az idényre gazdagon felszerelt raktárát,
tornaszerekben, függőágyakban stb.

Továbbá **kötélárúk és kötőzsineg**
KÖZPONTI RAKTÁRA.

Vasuti állomás: Zsolna
onnan omnibuszszal
Állandó posta- és
távirda-állo-
más.

RAJECZ FÜRDŐ
(Magyar Gastein) a regényes Vág-völgyben.

Timos.
vasas hév-
források 34°C.

Specialis fürdő női
bajok ellen. Combinált hideg-
viz-gyógy mód (Kneip-Kura). — **Kli-**
matikus gyógyhely 420 m. magasságban
ózonos, pormentes levegővel. — Északról tel-
jesen védve. **Gyógyjavallatok:** csúsz, köszvény, bőr.
bajok, görvélykór, angolkór, sápkór, vérszegénység, idegbajok, neuras-
henia, neuralgiák, ischias. Női bajokban (méh-, hüvelyhurut, izzadmá-
nyok stb 4-5 heti használat után legbiztosabb sikerű. Subalpin klímá-
jánál fogva általános gyengeségnél, a légutak hurutjainál indikált. — Vil-
lanyozás, massage. — Gyönyörű kirándulások; croquet, lawn tennis, teke-
pálya, zongoraterem, gyógyterem stb. — Olcsó teljes ellátás, elő és utó-
évtudban már 2 fttal feljebb napenként.

Fürdőorvos: Dr. FANZLER LAJOS fővárosi gyakorló orvos, Buda-
pest, II. ker. Corvintér-ter 2. sz.
Felvilágosítással és prospektussal szolgál a fürdőigazgatóság.

FÖLDESZY L.

puskaműves Budapest, Muzeum-körut 9 szám.

ajánlja jó hírnevű

fegyvereit

kezeség mellett, továbbá mindennemű **revolve-**
reket és teljes **vadászfelszereléseket**.
Árjegyzékek kívánatra ingyen küldetnek, javítások leg-
olcsóbban számíttatnak.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban

VIII., József-körut 5.

LIPIKI JÓDFÜRDŐ

(SZLAVÓNIABAN.)

Elsőrangú ivókutforrás és gyógyfürdőhely.

Enyhe éghajlat.

Egyedüli jódhévíz a continensen 64° Celsius.

Az idény tartama márciustól október végéig.

Gyógyjavallatok: A gyomor és bélesatorna minden-
nemű hurutos bántalmainál, hólyagbetegségeknél,
csúszos és köszvényes kóralakoknál, görvélykóros és
különféle vérbajoknál.

kiterjedt árnyékos park, saját gyógyzenekar, fedett
sétány, díszes és kényelmesen berendezett szállodák
és magangyógyintézetek.

(500 vendégszoba.)

Kitünő étkezés, mérsékelt árak.

Vasuti összeköttetés: Pakratz Lipik (cs. és k. szab.
déli vasut), Okucan (m. kir. államvasutak.)

KARLSBADI
cipő-külön-
legességek.

**Kajári
Dezső**

Budapest, Dorottya-utca 8. szám a.

Ajánlja legdusabb választékban

férfi-, női- és gyermek-cipő áruit
a nyári idényre

a legolcsóbb árak mellett. — Különös figyelemmel
velocipédező-, turista és hegymászó tornaczipő-
ket, vadász csizmákat

mindennemű bőr- és vászonból urak, hölgyek és gyermekek részére
ugymint: tisztai cipők, galoschnik vagy gumi cipők,
ugy szinte vízmentes cipőket és kényes lábra kü-
lönlegességeket nagy választékban raktáron tart.

Vidéki megrendelések mérték vagy minta-cipő szerint leggyorsab-
ban eszközöltetnek.

Előfizetési díj:

Negyedévre 1 frt
Félévre 2 frt
Egész évre..... 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség
és
kiadóhivatalBudapest, József-körut
5. szám.Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Az „Achilles” Sport-Egylet, az „Aradi Korcs-Egylet, „Magy. Testgyakorlók köre” a „Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Bpesti, hegyvidéki turista-Egylet,“ a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet,“ a „Budapesti Torna-Egylet” a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,“ a „Debreczeni Torna-Egylet,“ az „Egyetemi Athletikai Club,“ „Első Magyar Vivó-Egylet,“ az „Ersekújvári Vivó- és Torna-Egyesület,“ a „Fertői Csónakázó-Társaság,“ a „Győri Csónakázó-Egyesület,“ a „Kassai Korcsolyázó-Egylet,“ a „Kolozsvári Athletikai Club,“ a „Kolozsvári „Korcsolyázó-Egylet,“ a „Föv. Vivó-Club,“ a „Körmendi Athletikai Club,“ a „Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet,“ a „Magyar-Ovári Torna- és Vivó-Egylet,“ a „Marosvásárhelyi kerékpár-Egylet,“ a „Makói Torna-Egylet,“ a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Lévai Torna- és Vivó-Egylet,“ a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,“ a „Maros-Vásárh. Torna-Egyl,“ a „N.-Bányai Torna és Korcsolyázó-Egylet,“ a „Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,“ a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,“ a „Nemzeti Hajós-Egylet,“ a „Neptun Budapesti Evező-Egylet,“ a „Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület,“ az „Ó-Budai Torna-Egylet,“ a „Pécsi Athletikai Club,“ a „Pozsonyi Hajós-Egylet,“ a „Pozsonyi Torna-Egylet,“ a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet,“ a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet,“ a „Sátoralja-Ujhelyi Korcsolyázó-egylet,“ a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club,“ a „Soproni Korcsolyázó-Egylet,“ a „Szabadkai torna-Egylet,“ a „Szarvasi Korcsolyázó-Kör,“ a „Szegedi Csónakázó-Egylet,“ a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Szegedi Torna-Egylet,“ a „Székely-Udvarhelyi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet,“ a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet,“ és az „Újvidéki kerékpár- (Bicycl, Egyesület,“ a „Pápai korcsolya-egylet,“ a „Torontái korcsolyázó és hajós-egylet,“ „Szegedi Kerékpár-egyesület,“ „Veszprémi torna-egylet,“ „Tordai korcsolyázó-egylet,“ „Budapesti Torna-Club,“ „Zsombolyai atletikai club,“ a „Szászvárosi atletikai club,“ a „Szolnoki korcsolyázó-egylet,“ a „Budapesti polgári lővészegyesület,“ „Sportkedvelők köre,“ a „Magyar Úszó-Egylet,“

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Budapesti (Budai) Tornaegylet.

Tisztelt tagtársak!

Van szerencsénk értesíteni, hogy a rendszeres tornázás folyó évi szeptember hó 11-én (hétfőn) kezdődik és a tornázási gyakorlatok hétfőn, szerdán és pénteken esti 7 órától 8-ig tartanak meg.

Sziveskedjék ismerősei körében a tornázás ügyének híveket szerezni és barátait figyelmeztetni, hogy az egylet tagjai közé való belépésre most, a rendszeres tornázás megkezdésével van a legalkalmasabb időpont.

1893. évi október hó 1-jétől 1894. évi márczius hó végeig minden kedden, csütörtökön és szombaton este 7 órától 8-ig Bély Mihály egyleti tornatanító úr vezetése alatt vívási tanfolyamot rendezünk, melyben havonként 3 frt díj fizetése mellett, a melyért az egylet saját vívószereit bocsátja a tagok rendelkezésére úgy az alapító, mint a működő és pártoló tagok részt vehetnek.

Az egyleti játék-tér (a Krisztina-köruton, a korcsolya-pálya területén) — a hol lawn-tennis és egyéb labda játékok folynak — kedvező idő esetén naponként d. u. 3 órától kezdve egyletünk tagjainak, azok családtagjainak vagy általuk bevezetett vendégeinek rendelkezésére áll.

A játékokban résztvevők a szerek használatáért egyegy délutánra 15 kr. díjat fizetnek. Szeptember hóra bérelni lehet 2 frtért.

A várszínházban, a földszinten jobbra az első sorban ezen évadban is 8 zártszéket béreltünk, melyek a tagok, valamint családtagjaik által igénybe vehetők.

A jegyek (egyenként 1 frtjával) köznapokon reggel 8 órától esti 7 óráig, vásár- és ünnepnapokon reggel 8 órától déli 12 óráig Toldy Lajos úrnak viziváros, főutca 2. sz. a. könyvkereskedésében (a régi Nagel-féle könyvkereskedésben, a lánczhíd mellett) adatnak ki;

vasár- és ünnepnapokon déli 12 órától esti 7 óráig pedig az egyleti tornacsarnokban a szolgánál kaphatók.

Budapest, 1893. évi szeptember hó 4-én.

Dr. Ary Pál,
jegyző.Kollár Lajos,
elnök.

A testi nevelés az angol internatusokban.

Irta: Dr. Erődi Béla kir. tanácsos, tankerületi főigazgató.

Felolvasatott a paedagogiai társaságnak 1893-ik évi május 21-iki ülésén.

(Folytatás.)

Eton.

Julius 22-én Mr. Egdeell tanárnak Rev. Merriott tanárhoz szóló ajánlólevelével mentem Etonba. Windsorból egy pár perc alatt értem kocsimon a Temse balpartján fekvő diákvárosba. Tíz óra volt épen, a diákság sűrű csoportokban özönlött a lakóházakból a college felé. Mindnyájan egyenruhát viseltek; fekete nadrág és jacket, lehajlott széles fehér gallér és cilindrből áll az etoni tanuló dresse, feltűnt nekem a tanulók fesztelen, előkelő modora és önérzetes magatartása. Az etoni diákok viselete és magatartása irányadó szokott lenni az angol ifjuság körében. Etoni gallér, etoni jacket, etoni modor a jelszó az ifjuság divatában. A college nagy épülete előtt, a főbejárat körül s az udvarban tanárok és tanulók sűrű tömegével találkoztam. A tanárok taláiban s fejükön a sajátzerű fekete sapkával, mely az ulánusok fővegéhez hasonlít, könyvekkel honuk alatt siettek a tantermek felé. Ma épen examination day (kérdézési nap) volt a kollegiumban. Itt találkoztam Mr. Merriotttal is, a ki a volt tanítványától kapott ajánlólevelre a legelőzékenyebb módon fogadott, mindenfelé kalauzolt, mindent megmutatott és mindenre nézve utbagazítást adott. Szivességét azzal tetézte, hogy bevezetett családjába, melynek szeretetreméltó körében az angol vendégszeretettel is megismerkedtem. Lady Merriott és magas műveltségű leánya, a luncheon után Windsorba is felkísértek s összeköttetésüknél fogva a királyi várlaknak több olyan részébe vezettek be, hová előbb magam be nem juthattam. Miss Merriott, a ki a német nyelvet fo-

konyan beszéli, míg szülei csak angolul tudnak, örült, hogy alkalma nyílt bemutatni német nyelvi ismereteit, melyeket Etonban leginkább aestheticusok műveiből s főleg Gerwinus Shakespeare tanulmányának olvasásával szerzett.

Meriott tanár valóban fáradhatatlan volt kalauzolásomban. Először az anyaépületet néztük meg, egy négyszög alakú hatalmas nagy épületet, melynek viharlatta sötét erős falai még 1440-ből valók. Két impozáns tornyonyal ellátott bejárata a nagy udvarba vezet, hol VI. Henriknek szobra állandóan emlékébe idézi a diákságnak az intézetnek kegyes alapítóját. A főépületnek oszlopsoros boltíves folyosói a vastag, vakolatlan falak, a régi zárdákra emlékeztetnek. A négyszög épület egyik fala folyondárral van sűrűn befutva. Csendes, komor épület, elvonult, tudományos élethez való tanya ez itt. Hetven tanuló lakik és él e nagy épületben, mindnyájan alapítványosok, kiket king's scholars-nak, a király tanulóinak neveznek; mert az intézet jótéteményét élvezik. Ezek a tulajdonképeni internisták, a bennlakók, kik fölött az igazgatón kívül négy assistant master (segéd tanító) végzi a felügyeletet. A tanulók itt is magukra vannak utalva, a mesterek felügyelete inkább névleges, a tanulók kicsiny köztársasága önkormányzatilag van szervezve. A hatodik osztálybeliek közül a legjobb tanuló, a captain, vezeti itt is a tanulók fegyelmét, mint Westminsterben. A tanulók az elnyert ösztöndíjat Oxfordban a felsőbb tanulmányaik ideje alatt is élvezik. Az etoni kings scholarsok élete ma már a korszellemmel jelentékenyen megváltozott. Már nem oly regényes, de nem is oly zord, mint volt egykor. A fagging-rendszer, vagy szolgálkodás most is fennáll ugyan, mennyiben a kisebb fiúk végzik a szolgálati teendőket a nagyok körül; de a kicsinyebb diákoknak a sorsa ma mégis türethetőbb, mint volt egykor; a szolgálati munka nem jár most annyi zaklatással és a nagyobb diák ma már nem bántalmazza oly keményen az alárendelt fagot (szolgát) mint egykor. A nagyobb diákok tanulási eredmény szerinti sorrendben választanak fagot a kollegiumba lépő első osztályú diákok közül; ha a belépők száma aránylag kisebb, akkor egy-egy kisebb diák három-négy nagyobbak is tartozik szolgáltni. A „boy, come here” (fiú, gyere ide) kiáltásra, a szegény fagnak készségesen kell engedelmessé válnia s jó arccal végeznie a parancsot, melynek nem elég gyors vagy nem kellő végrehajtásaért rendszeren gorombasággal vagy ütleggel fizetnek neki. Ezzel szemben nem használ egyéb, mint a béketűrés és az a vigasztalás, hogy lesz majd ő is master és neki is lesz fagja, a kinek majd visszafizetheti a kölcsönt.

A tanulók most kisebb szobákba vannak beosztva osztályok szerint; a híres Long Chamber (hosszú szoba), melyben a tanulók régebben együttesen tanyáztak, tizenöt kisebb szobára van különítve. Ezeket a fülkéket hivatalos nyelven „cubicles”-nak, diák nyelven istállónak (stalis) nevezik. Mindenik fiúnak van egy asztala, egy könyvpolcza és egy széke; a butorzat úgy itt, mint az egész intézetben igen egyszerű és a legszükségesebb tárgyakra szorítkozik. A hálóterem ágyai összecusukhatók és könnyen kezelhetők. A tisztaság itt minden helyiségben kifogástalan. A földszinten van egy tágas, nagy terem, az úgynevezett Chamber Tea-Room (tea-szoba), középen nagy faoszlopokkal s fala köröskörül faburkolattal ellátva. Az összes tanulók itt reggeliznek és teáznak együttesen. Ilyenkor a legélénkebb jelenetek játszódnak le a nagy teremben. A szoba közepén levő tűzhelyen forralják a fagok, mestereik teájához a vizet. főzik a tojásokat, s piritják a száraz kenyeret; ők csak azután esznek, ha előbb gazdájukat kiszolgálták, és marad még idejük. Itt,

az elsőbbségért való küzdelem miatt s egyéb okokból is nem ritkán fejlődnek ki perlekedések, czivakodások, melyeknek békés elintézése a kapitány tapintatát és erélyét gyakran próbára teszi. A tanulók között különben nem ritkák a villongások, melyek különösen a játéktéren szoktak felmerülni. Az ebédlő tágas és tiszta; a tanulók csak maguk étkeznek; ételeik egyszerűek; egyik tál ételük, mindennap rendszeren birkahús; káposzta és burgonya felváltva kerül az asztalra, bort nem kapnak. Reggel és este a tea rendszeren elmaradhatatlan, de ezt sajátjukból fedezik. A felügyelő tanárok külön étkeznek. Az ebédlőnek egyik részében, közel a bejárathoz találtam egy tányérmelegítő készüléket, mely a birkahús mindennapos volta mellett jó szolgálatot tesz.

A napirend reggel fél hétkor kezdődik. Ekkor egy fehér ruhába öltözött szolga lép a hálóterembe, karján egy cipővel megrakott kosarat hoz, s beépéskor „Half-past six (fél hét)!” ordítással ad jelt a felkelésre. Ez gyorsan történik; mert hét órákor már lezckére mennek, aztán reggeliznek. 10—12-ig tanítás foly, 12—2-ig tart a játék, 2 órákor ebédelnek, 3—5-ig rendszeren iskola van, 5 órákor tea, azután egy órai pihenés, majd tanulással, előkészülettel foglalkoznak: 7 órákor kapják a vacsorát, mely áll egy hideg húsból és sajtból. Tíz órákor van a lefekvés. Nyáron este a szabadban, udvaron, vagy az intézet kertjében üdülnek egy-egy órát, télen a teaszobában, a kandalló tüze köré gyülekezve szórakoznak, mesélgetnek, megbeszélve a napi élményeket vagy terveket főzve a jövő napra. A fenti napirend azonban a felkelés, lefekvés és étkezés idején kívül gyakori változásnak van alávetve, minthogy az iskola ideje osztályonként nagyon változó.

Az iskolahelyiségek a nagy épületen kívül vannak. A klasszikai tárgyakat a szomszéd épületben, jobbra a földszinti osztályokban tanítják. Külön pavillon van a fizika és vegytan számára. A fizikai tanterem mellett van a szertár, külön vegytani laboratóriummal; mindkettő úgy itt, mint Westminsterben, nagyon szegényesen van felszerelve. A fizikai helyiség közelében elkülönített pavillonban van a tornaterem, nagy terjedelmű park közepén. A zárt helyen való tornázásra az angolok nem helyeznek nagy fontosságot azért az etoni tornaterem sem tett rám különös benyomást; a mi fogalmainkhoz mérten szerénynek találtam. Mihelyt az idő alkalmas, künn a szabadban foly a tornázás, iskolai játékok, evezés, uszás, korcsolyázás alakjában.

Az idő épen dél felé járt, midőn az iskolatelepet bejártuk. A diákok pezsgő élvességgel tudták ki az osztályokból, a taláros tanárok hazafelé, a diákok a játszótérre igyekeztek. Tizenkettőtől kettőig van a játszás ideje. Játék az angol diák éltető eleme. Mr. Merriott-al mi is a játéktér felé tartottunk. A kollegiumtól alig tíz percnyire, a Temse partján beláthatatlan tér terül el, átszelve utakkal és árnyatvető lombos fákkal szegélyezve. A rétnak pázsitja, egyenletesre kaszálva, olyan volt, mint egy bársonytakaró; szebb réteket, dúsabb pázsitot mint Angliában, képzelni sem lehet. Eton játszótere elég terjedelmes volna egy hadsereg felállítására. Ide, erre a nagy játszótérre özőnlött az ifjúság ezre. A játék idején nincs betegje az iskolának. A szemeim elé tárult kép újságánál fogva szokatlan és lebilincselő volt. A tanulók százai kisebb-nagyobb csoportokban oszoltak szét, elfoglalva saját játszó helyüket. Legtöbb csoport alakult a cricketjátékból; kevesebben választották a kirugólabdát (football). A cricketjáték, melyet Etonban láttam először, vonta magára leginkább figyelmemet. Ez a játék, a cricket, mondá a vezetőm, az etoni diákok szenvedélye, ennél jobb, hathatósabb nevelőeszköz nincsen, ez

edzi, teszi egészségessé a testet, erőssé és férfiasá a lelket, ez képezi az angol jellemet. Itt tanul meg az ifjú tünni, szenvedni kedvteléssel. Jaj annak, a ki a cricket-játék közben kapott sérülésért feljajgatna; kapnak itt lábszár-törést is akárhányan; de fájdalomról panaszkodni a legnagyobb szégyen, gyávaóság volna, az olyat örökre kizárnák a játéktérről, a mi a megbélyegzéssel azonos. Hát lawn-tennist nem játszanak? kérdém nekihevült magyarázómat. Az nem férfiaknak való játék, jegyzé meg. Etonban csak a nők játszá, különben azt is fog látni itt, leányom is ott lesz a játékok között. Ez alatt hozzákészülődtek a tanulók a cricket szervezéséhez, mely némileg a mi kótyánkhoz hasonlít. Két párt alakult minden csoportban, mindenik párton 11 tanulóval. Földbe szurtak három egy méteres magasságu botot (stumps), egymástól 10 méter távolban, s ezekre két kerek pálczikát (bail) helyeztek. Ezt a kettős kapu alakú szerkezetet nevezik wicketnek s erről vette a játék is elnevezését. A pártok egyike támadó, másika védő. A védő pártból két játékos a két wicket előtt foglal állást, 20 méter távolban s labdaütő (batsmen) nevet visel. A támadó pártból két játékos (bowler) a labdát dobja a wicket felé, azzal a szándékkal, hogy a wicketet ledöntse. A védőpárt labdaütőinek feladata a wicketet megvédeni, azért a wicket felé dobott labdát el kell ütniök s lehetőleg jó messzire visszadobni az ellenfél tábora felé. Ezalatt a két labdaütő igyekszik helyet cserélni egyszer vagy kétszer. Minden helycsere egy pontot (point) számít s azok száma szerint döntik el a nyereséget. A labda kökemény s fél kiló súlyu; a bowler nem magasban, hanem vízszintesen a labdaütő lába irányában nagy erővel dobja a labdát, mely ellen a labdaütő erős lábszárvédővel van vértézve s mégis megesik nem ritkán, hogy súlyos sérüléseket, sőt csontzuzódást is szenvednek a cricket védői. A két párt többi 9—9 tagja a labda felfogására van alkalmas helyekre felállítva. Ha a labda elütése után a labdaütők helyet nem cserélhetnek, mások lépnek helyökre, mindaddig míg mindnyájan ütöttek. Akkor a két párt szerepet cserél, ezt inning-nek, benlételnek nevezik. Mindenik párton van egy játékredező, kit a tizenegyek kapitányának (captain of the eleven) hívnak s e tisztség rendszeren nagy kitüntetés számba megy, e címre az etoni diákok igen büszkék, mert nagy tisztesség jele. Az etoni játéktéren oly nagy tarkaság, oly nagy pezsgés, elevenség volt, oly hévvel-tűzzel folyt a játék, mintha valóságos harctéren volnának s nem játékversenyről, hanem komoly harci küzdelemlről volna szó. A kemény labdák, mint golyók röpültek az ellenfél tábora felé, honnan erővel hajították vissza a támadókra. A labdaütőnek egész lelkével kell a játékon függnie, szeméinek ébernek kell lesni támadójának minden mozdulatát, semminek sem szabad figyelmét kikerülni, hogy támadója tervét kijátszhassa. Éberség, fürgeség, fortély kell mindkét félnek. Bámulatos az a hatás, melyet a játék az angol ifjakra gyakorol. Valóságos jellemtanulmányt lehet itt végezni a különböző csoportok játszóinál. Én eltudtam volna nézni e játékosokat napokig, mindig újabb-újabb érdekes mozzanatok merültek fel az egyes csoportok körül. Távolabb a cricket-csoportoktól a football-játékosok rugdosták a nagy gömböt, mely öblös dobogással röpült a levegőbe s onnan megint tovább az utána kapkodó fiúk táborába. Ezt a jelenetet látni kell, hogy az angol ifjak játékszenvedélyéről fogalmat alkothassunk magunknak. Hogy mily nagy jelentőséget tulajdonít az iskola a játéknak, kitetszik abból, hogy a legjobb játékos bizonyos iskolai dolgozatok készítésétől felszokták volt menteni, mely felmentést azonban ma némileg korlátozzák. Midőn a játéktéren az angol nemzet fiatalá-

gának színe-javát így harcolni láttam, önkénytelenül is eszembe jutottak Wellington herczeg ismeretes szavai, hogy e játéktéren szereznek dicsőséget az angol fegyvereknek. Itt átértettem e mondásnak igazságát.

(Folyt. köv.)

Intézeti tornaversenyek.

A temesvári r. kath. főgymnasium

az összes ifjuság tornaünnepélyét, mely az országos II. tornaversenyre randuló, szegényebb sorsu ifjak utazási s ellátási költségeinek felsegélyezése céljából rendeztetett, folyó évi május hó 14-én tartotta meg a Bega jobb partján levő katonai lovagló téren. Az ünnepélyen igen kedvező időben Pfeiffer Antal igazgató és a főgymn. tári kara kíséretében részt vett városunk előkelősége mellett igen nagy számú s válogatott közönség is.

Az ifjak mintegy ötszázán delután négy óraker a 61 sz. cs. és kir. ezred parancsnokságának szíveségéből teljes katonabanda, dob- és trombitászó mellett nemzeti lobogó alatt vonultak ki tornaegyenruhában, bal vállra vetett kabáttal. Szepen megtartott négyes sorrendjök, katonás, délczeg magatartásuk, nemkülönbén a már ülo közönség előtt való festői felvonulásuk, majd harminczkettes sorokban való ellenvonulásuk általános tetszést arottet.

Erre a tömeges szabadgyakorlat vette kezdetét. E gyakorlatoknak egyöntetűsége s dobszó-ütemre való szabatos és pontos kivitele és a szingzagdag látványosság zajos tetszésre ragadta a közönséget.

A szabadgyakorlatok befejeztével kettős rendbe fejlődtek vissza az ifjak es az osztályonként való versenyfutás vette kezdetét, melynek végeztével a Budapestre felranduló tanulókkal a katonai rendgyakorlatokat mutatta be Müller Károly tanár. Könnyed mozgásuk, szabatos fejlődésük, gyors fordulataik és katonás tartásuk nemcsak a közönséget, de meg a szakköröket is meglepte.

Ezután az intézeti ifjak csoportokra osztva bemutatllák az angol ütös ballonjátékokat. Majd kezdetét vette a kótlíhúzás-verseny, hol a párhuzamos osztályok egymással szemben versenyeztek a közönség rendkívüli érdeklőse mellett.

Befejezül a felsőbb osztályok csapatonként való általános szertornázása következett, mely alkaiommal az ifjuságnak úgy lendületi, mint erőgyakorlatoknál tanúsított szép és helyes testtartása kellemes látványt nyújtott a szemlélőknek.

Ugyanazon rendben este fél hetkor katonabanda, dob- és trombitászó mellett vonult vissza a főgymnasiumhoz a tanulóereg, hol a Hymnus elénekülésével fejezte be kellemesen lefolyt tornaünnepélyét, melyről a helyi sajtó is a legnagyobb elismeréssel szolgált, valamint a vezető tanár érdemeiről is.

A futásban első jutalmat nyertek: Mayer Arthur, Mester Géza I. A), Putn k Milau, Jozskovits János I. B), Bausehák Ágost, Singer Árpád II. A), Szkissák Antal, Mitz Jakab II. B), Dronka Valér, Mikuleszku Adrián II. A), Lélék Károly, Probst János III. B), Lukics Gyula, Novák Jenő IV., Lelik István, Bertin Lajos, Tilger Miklós V., Bukovetz Ferencz VI., Sipos István VIII. o. t.; második jutalmat nyertek: Amschlinger Péter, Ardelán János I. A), Halle Manó, Tóth Béla I. B), Dobó János, Rósa Ernő II. A), Lojkicza Vazul, Grassóvan Jáfet II. B), Spatariu Kornél, Simon Emil III. A), Klauber Izrael, Cserny Kálmán III. B), Skodi József, Klein Gyula IV., Zobay Ferencz, Baranyi Antal, Moór József V., Eisele Mátyás VI., Bertin Béla VII. o. t.

Elismerő oklevelet nyertek: Dobó Kálmán VIII., Wégling János, Martin József, Uhrmann Henrik VII., Hausenstein József VI., Sindelacz Venczel, Horváth Boldizsár, Mosdósy Andor V., Balindor István, Cseregutz Daniel, Králik János, Muhos Kornél, Haraszty Kálmán IV., Adám Ede, Fizesiánu Viktor, Hentz Károly III. B), Meskó Kálmán, Lindner Ödön, Biela Ernő, Biela János, Vincenty Gúsztv., Istvánfy Sándor III. A), Benedek Jenő, Gyertyánfy Zsigmond, Kernu Gyula, Krivácsy Andor, Kovacsics Lajos, Várkonyi Zsigmond, Josits Pál II. A), Boltizsár Géza, Horváth Kálmán, Mayer Vilmos, Popovits Lázár, Szenes Oszkár II. B), Vida József, Várnay Ákos I. A), Gyika György, Spitzer Imre, Schwimmer Simon, Zsarku Pál, Rónai György I. B) o. t.

A h.-m.-vásárhelyi ev. ref. főgymnasium

a tornavizsgálatot eddig is mint minden évben megtartotta. Ez évben azonban nagyobb ünnepélyességgel óhajtottuk azt a „népkertben” megtartani, — de — bár többször tűztük ki a napot a kedvezőtlen időjárás miatt nem tarhattuk meg. Végre június 27-én kénytelenek voltunk szűkebb körben megtartani, Szeremlei Samuel elnök, Dr. Baksa Lajos főgondnok, Futó Mihály igazgató urak. — továbbá a tanári kar s számos érdeklődő közönség jelenlétében.

A tornavizsgálat a következő sorrendben folyt le. Felvonulás ellen vonulással 8-as oszlopsorokba felállás, szabad gyakorlatok 4—6—8—12-es ütenyben, melyeket az algymnasium növendékei mutattak be.

A katonai rendgyakorlatokat el kellett hagyni a helyiség kicsiny volta miatt.

Ezek után szerygyakorlatok következtek, a magas és alacsony bakon, lovon, korlátan, magas és alacsony nyújtón, gyűrű- és angol hintán stb.

Versenyeik: Az I-ső osztály versenye volt mászás függélyes mászó poznákon. Győztesek lettek Csomin János, Pásztor János, Andrei Gyula, Pauker Ármin.

A II-ik, III-ik és IV-ik osztályok külön-külön távugrásban versenyeztek, 10 cm. magas ugró deszkáról.

A II-ik osztályban győzött 1. Vekerdi Béla, ki 3.80 m. távolra ugrott. 2. Pokomandy Imre 3.75 m. 3. Bereczki István 3.70 m. 4. Varga Sándor 3.65 m. 5. Baranyai Árpád 3.50 méteres ugrással.

A III. osztályból 1-ső győztes Balogi Sámuel 4.30 m., 2. Mézáros Pál 4.25 m. ugrott, 3-ik Gerlack Jakab 4.20 m. 4-ik Munkácsi Andor 3.80 m.

A IV-ik osztályból 1-ső lett Schmid Miklós 5.20 m. 2-ik Vörös Bálint 4.60 m., 3-ik Bodnár Zoltán 4.40 m., 4-ik Maties Dezső 4.30 m.

Az V. és VI-ik osztálybeliek magas ugrásban versenyeztek; — 1-ső győztes lett Gyolai István VI. 1.35 m., 2-ik Böhm Ferencz VI. 1.30 m., 3-ik Vata Sándor VI. 1.25.

A VII. osztálybeliek külön nem versenyeztek, hanem az V. és VI. osztálylyal együtt 10 kilogrammos vasgolyót dobtak távolra. A versenyben 1-ső győztes lett Simon Lőrincz V-ik osztálybeli tanuló, ki 7 mt dobott, 2-ik Lazar Dezső VII. 6.30 m., 3-ik Brunner Dezső VII. 5.70 m.

VIII-ik osztálybeliek a tornavizsgálaton nem vettek részt, azon okból, mert már az érettségi vizsgálatot letelve, eltávoztak.

Végül Szeremlei Sámuel elnök úr szép beszéd kíséretében kiosztotta a jutalmakat, — mely jutalmak értékes emlék-tárgyakból és könyvekből állottak.

A temesvári Wieszner-féle polgári és kereskedelmi középiskola

tornaünnepelye az esős és sáros idő miatt nem a szabadban tartott meg; a kényszerűség a gymn. tornateremre utalt. Hanem így is sikerült ezen kis ünnepély, mert a futás verseny s a játékok az udvaron tartattak meg. A felvonulás zászlóval, kürt- és dobszóval az intézetből történt. A torna-ünnepélyen a tantestület és nagyszámú közönség vett részt. Az ünnepély végén az igazgató lelkes szavai után a győztesek nevei olvastattak föl, kik a következők: Milacsek Aladár, Löwenherz Sándor, Schön István és Traube Károly I. oszt. tanulók; Milacsek János, Popovics Dávid, Vása Ernő, Nagy József, Kelemen János, Risztics Mihály és Herczig Lajos II. oszt. tanulók; Prochaska Lajos és Vukovics Vasza III. oszt. tanulók; Barys Aladár, Dobisz Zoltán, Martinovszky Rikhard, Stoics Voin, Lerner Aladár és Schwimmer Károly IV. oszt. tanulók.

A versenybizottságot az igazgató Köpeczi Boecz József, a tornatanár Müller Károly és Saly Sándor tanár alkották.

Kapuvári állami polgári fiu-iskola.

Hevesy János, okl. tanítóképző-intézeti tornatanár vezetése mellett Kapuvár mellett, a hercegi Észterházy urad. majorban levő ugynevezett régi temetőben f. é. június 26-án délután 1/2 óratól 7 óráig tartott meg, Szabó Károly kir. tanácsos, tanfelügyelő, a gondnokság s tantestület tagjai és nagyszámú közönség jelenlétében.

Az intézet osztályai által végzett különféle játékok után, az alábbi versenyek tartattak:

1. A 100 m. futás versenyben az I. csapat 47 tanuló, a II. csapat 43 tanuló.

Az egyes csapatokból nagyság szerint 15—15 tanuló indult egyszerezre.

2. A 150 m. akadályversenyben a III. csapat 22 tanuló, két csoportra osztva nagyság szerint 11—11 tanuló.

3. A magas ugrásban a II. csapat (II. III. oszt.) fele 21 tanuló.

4. A távol ugrásban a II. csapat (II. III. oszt.) fele 22 tanuló.

5. A súlydobásban a III. csapat (IV. V. VI. oszt.) fele 11 tanuló.

6. Kopjvetés ezéltáblára és fejffigurára.

Résztvett a III. csapat (IV. V. VI. oszt.) másik fele 11 tanuló.

7. Póznamászásban. 4 négyes csoport és ötödször a négy csoport győztesei.

Győztesek és eredményeik megjelölése.

1. Pesty Béla, I. oszt. tanuló 100 m. futás.
2. Rehberger Károly, I. oszt. tan. 100 m. futás.
3. Marton Mihály, I. " " " " " "
4. Kontor Károly, II. " " " " " "
5. Buchinger Lajos, III. " " " " " "
6. Heinrich József, IV. oszt. tan., 150 m. akadályverseny.
7. Rudolf Brunó, V. oszt. tan., " " " " " "
8. Mohl Ferencz III. oszt. tan. 120 czm. magas ugrás.
9. Kontor Károly, II. o. tan., 395 czm. távolugrás.
10. Pék József, IV. o. tan. jobb és bal kézzel 880 czm. távol 10 klgr. súlydobás.
11. Pertl István, IV. o. tan. kopjvetés ezéltáblára.
12. Velántsits Pál, IV. o. tan., kopjvetés fejffigurára.

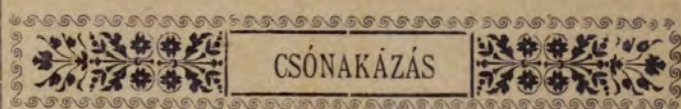
13. Mohl Ferencz, III. o. tan., póznamászásban a négy csoport-győztes között.

A győztesek elismerő oklevelet kaptak. Ezenkívül tanügybarátok önkéntes adományából versenydíjra begyűlt összesen 7 korona, a mely összeg a nehezebb versenyekben és a kétszer győztesek között a következőképp osztatott ki: Mohl Ferencz 2 korona, Kontor Károly 1 korona, Heinrich József 1 korona, Rudolf Brunó 1 korona, Pék József 1 korona, Pertl István 1 korona.

A dijak kiosztásával a verseny véget ért, a tanulók jó kedvvel, dobszó mellett hazavonultak. Mint végeredmény konstatalható, hogy a verseny a főczél, a test edzésén kívül igen jó hatást gyakorolt a tanulók lelkiületére, igen nagy érdeklődést keltett és kellemes összbnyomást gyakorolt a nagy közönségre.

Scherer Gyula,
a versenybiz. elnöke.

X. Kölsz György fényképészeti műintézet Budapest, V. hatvani-utca 18. sz. I. emeleten. Telefon-álmás. Elvállal mindennemű fényképi felvételeket, többszörösítéseket gépekről, ipar-, mű- és tantárgyakról, sat. Photolithographia, czinkographia, fénynyomat, autographiai fénymásolat.

A győri csónakázó egyeslet két tagja Szabó István és Kramasza Béla az egyeslet „Rápcza” nevű kormányos nélküli pair-oar hajóján körüleveték a szigetközöt, összesen 187 kilométer utat tettek meg augusztus 31-én reggeli 4 órától szeptember 1-én esti 10 óráig. Győrből fel a kis-dunán egészen a beömlésig és úgy haza a nagy dunán Gönyőig, s onnan ismét fel a kis dunán Győrig. Tehát az egész kis dunai ágat beveztek. A 187 kilométerből víz ellen több mint fele utat tettek meg. E szép sport tény megörökíteni valóban érdemes.

Andor Tivadar

a testgyakorlatok kitűnő barátja a „miskolczi athléta kör” Bükvidéki turista osztályában tartott felolvasást a test-edzésről közérdekeltsége miatt hozzuk belőle az alábbi mutatványt:

A ki ismeri a testi életszervek leglényegesebb anyagának a vérnek megújítási és keringési processusát, a tüdő és bőr működését, az ezeket szabályozók izmok és az ezek mozgását agyunkkal közvetítő idegeknek végre a belső szerveknek, gyomor, máj, vesé, lép, fontos szerepét: az igazat ad nekem, midőn állítom, hogy a sok ülés káros befolyást gyakorol a vérkeringésre, a légzés, táplálás processusára, lomhakká, bágyadtakká tesz, vértelődásokat okoz és általában az életműködést hátráltatja, akadályozza, sőt kérdésessé teszi, mert a folytonos ülő illetőleg nyugvó helyzetben nyugszanak az izmok is. A nem munkálkodó izmok pedig nem hajtják intensive a vért a szívhez, a szív falai e miatt nincsenek kellőleg ingerelve az összehuzódásra, minek folytán kevesebb vér hatolhat a tüdő felé és a test más részei felé. A tüdő lassu működése miatt kevesebb léleketet veszünk és így kevesebb élenyt szívunk be. Ennek a következménye az lesz, hogy az anyag-csere lassabb lévén, nem lesz oly pezsdült az életműködés mint az ellenkező körülmények között,

midőn az izmok munkába vétetnek. Az összehuzás és kifejlesztés által működésben levő izmokban kitágulnak a véredények (erek), mi által azok levezető csatornáik szolgálnak a vérrel túlaradt szerveknek, minők: a szív, tüdő, máj, lép: így vezethetjük le a vért a megfeszített gondolkodástól szerfölött vérdús agyunktól. Tapasztalatból tudom, hogy a vértolulástól származó fejfájás megszüntetésére legjobb gyógyszer az intenzivebb mozgás. Az izmok munkájának közvetve még más következménye is lesz. A működő izmokban beállt anyagcsere pótlást igényelvén, a táplálkozás szervei nagyobb tevékenység kifejtésére lesznek utalva, nagyobb lesz az étvágy, az éhség-inger, mely nagyobb érlelmi készletet kíván ugyan, de egyuttal az emésztés is jobb levén, végső eredményképen a testi egészség állandósítására vezet.

Az emberi testnek akarattól függő izmainak száma kétszáznál többre tehető. „Ezek mindmegannyi kosztosok, melyeket naponként ki kell elégíteni, mert különben éheznek.“ A táplálék: a kellő munka, az izmok munkája. Ez a munka csak akkor lesz hatékony, ha az összes izmok erőteljesebb működésbe hozatnak, Tulság, szélsőség itt sem jó, A földmives, napszámos, favágó, teherhordó munkája testedző, de erőtetve, kimerülésig űzve, — mint a nagy terheket vonó állatnál — az izmok elgyengítését, a test elcsigázását vonja maga után. De másik szélsőség az izmok, belső szervek elernyedése, elpetyhüdése az állandó ülés, munkátlanlás, lomhaság folytán. Egy oldal, a testnek egy részével végzett munka pl. a csak állva vagy csak lábbal, csak ülve és karral végzett — habár nehezebb — munka; ide tartozik a kisebb séta.

Több oldalú munka ennél a veloczipédezés, lovaglás, korcsolyázás uszás, csónakozás, vívás, vadászat, a távgyaloglás, hegymászás és általában a turista kirándulás. Legtöbbit érő izommunka a minden oldalúlag ügyesítő és általános testedző társas játékok, az athletikai és tornagyakorlatok.

Még mai elpuhult korunkban is kevés aránylag azok száma, kik orvosilag constatált, részint öröklött, részint később szerzett testi bajok miatt ezen testedző gyakorlatokban vagy a sport egyik vagy másik nemében részt nem vehetnek. Kinek foglalkozása vagy anyagi körülményei nem engedik a sportüzést, az kiveheti részét athl. és tornagyakorlatok áldásaiból, de ha még se veszi ki, annak oká a kor túl finomodása, kényelemszeretett, elfogultság vagy vastag közöny. Pedig be sok ember valja karát a testgyakorlás ignorálásának!

A rendszeres testgyakorlás sok betegségnek veszi elejét.

A „Magyar Testgyakorlók Köre“

1893. évi szeptember hó 24-én d. u. 2 órakor tartandó őszi IX. nyilvános pályaversenyek feltételei.

I. *Juniorok versenye.* (Zártverseny.) Táv. 100 m. Sikfutás. A „M. T. K.“ azon tagjai részére, kik nyilvános versenyen díjat még nem nyertek. Elsőnek bronz érem.

II. *Kerékpár verseny.* (Zártverseny.) Táv 2000 m. A „M. T. K.“ azon tagjai részére, kik még kerékpárversenyben első díjat nem nyertek. Versenygépek, valamint a 15 kilogrammnál könnyebbek ki vannak zárva. Elsőnek ezüst, másodiknak és harmadiknak bronz érem.

III. *Record verseny.* (Nyíltverseny.) Táv 1000 m. Sikfutás. Record 3 perc. Első ezüst éremet és ha a távot a kitűzött idő alatt teszi meg tisztelet díjat is nyer. Mindazok továbbá, kik a távot 3 perc alatt futják meg

ezüst éremet, kik 3 perc 10 mp. alatt futják meg bronz éremet nyernek. Második és harmadik azonban minden esetre bronz éremet kap.

IV. *Magas ugrás.* (Nyíltverseny.) Az iramodás tetzés szerinti. Az elugrás 10 cm. magas deszkáról, — mely a mérczétől 1.20. m. távolságban állittatik fel — történik. Minden versenyzőnek egy javító ugrás engedtetik meg. Ki a pálczát a javító ugrás alkalmával újból leveri, a további versenyzéstől eláll. A verseny 1.30 m. magasságnál kezdődik, és a pálcza 1.60 m. magasságig 10 cméterenként, azon felül 5 cméterenként emeltetik. Elsőnek ezüst érem, másodiknak és harmadiknak bronz érem.

V. *Sikfutás.* (Nyíltverseny.) Táv 100 m. Mindenki tartozik a saját pályáját betartani. Elsőnek ezüst érem, ha a távot 12 másodpercen belül teszi meg. Másodiknak és harmadiknak bronz érem. Ha a kitűzött record el nem éretnek, az első is bronz éremet kap.

VI. *Súlyemelés.* (Nyíltverseny.) 30 klgr. nehéz vasruddal. Győztes ki a rudat legtöbbször emeli mellről fej fölé. Holtverseny esetén kisebb súlyokkal való emeléssel döntetik el a verseny. Első ezüst éremet, és ha a rudat 45-ször emeli, tiszteletdíjat is nyer, második ha 45-ször emeli ezüstöt, különben bronz éremet kap, harmadiknak bronz érem.

VII. *Gyaloglás.* [Fair walking.] (Nyíltverseny.) Táv 3000 m. Futni vagy szabálytalanul járni tilos. Egyszeri megintés utáni szabálytalan járás disqualifikálást von maga után. Elsőnek ezüst érem, és ha a távot 16 perc 30 másodperc alatt teszi meg, tiszteletdíj is jár. Másodiknak és harmadiknak bronz érem.

VIII. *Kerékpárverseny.* (Nyíltverseny.) Táv 5000 m. Mindennemű együléses, de már a nevezés alkalmával bejelentendő, súlyú és minőségű gép számára. Elsőnek ezüst érem és ha a távot 9 percen belül teszi meg ezüst serleg. Második ha a kitűzött időn belül érkezik ezüstöt, különben bronz éremet kap. Harmadiknak bronz érem.

IX. *Súlydobás a magasba.* (Nyíltverseny.) Súly 7 $\frac{1}{4}$ klgrm. (16 angol font.) A dobás 10 cm. magas deszkáról történik. Minden magasságnál egy javító dobás van megengedve. Ki a nádat a javító dobás alkalmával újból leveri vagy azt át nem dobja, a további versenyzéstől eláll. Elsőnek ezüst érem és ha 5,50 métert dob tiszteletdíj is jár, második, ha a kitűzött magasságot át dobja ezüst, különben bronz éremet kap, harmadiknak bronz érem.

X. *Távfutás.* (Nyíltverseny.) Táv 5000 m. Elsőnek ezüst érem és ha 20 percen belül teszi meg a tiszteletdíj is jár. Másodiknak, ha recordon belül érkezik ezüst, különben bronz, harmadiknak bronz érem.

XI. *Ökölvívás.* (Nyíltverseny.) Amerikai módszer szerint, választmányi díj. A versenyző párok sorshuzás utján állittatnak össze. — A verseny három egyenkint 3 percig tartó és 1 percznyi szünetek által félbeszakított „round“-ra megy. — A verseny színhelyét egy 24 láb széles négyszög terület képezi. — A versenybíró a győztesre vonatkozó ítéletét, a párok végső küzdelméből kifolyólag, a felek conditiójához képest mondja ki. — A döntő küzdelem roundjainaki számát a versenybíró határozza meg.

Minden pár versenyénél a legyőzött „eláll.“ — Ha esetleg három versenyző maradt, akkor ezek első párjának legyőzöttje mérkőzik meg a harmadik fennmaradttal és ha azt legyőzi kapja a második díjat, ha pedig újból legyőzetik „eláll“, mely esetben a két győztes döntő küzdelemben mérkőzik, az első és második díjért.

A versenynél 5—6 obonos box keztyűk használtak. — Egyebekben az amerikai atletikai clubok szövetségének versenyszabályai mérvadók. — Győztesnek a kör ezüst érme és a választmány által felajánlott tisztelet díj; másodiknak bronz érme.

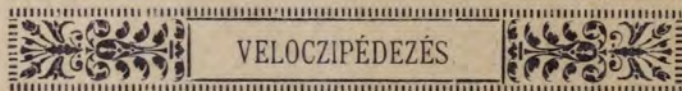
XII. *Kerékpárverseny térelőnyvel.* (Zártverseny.) Táv 3000 m. Versenygépek valamint a 15 kilogrammnál könnyebbek ki vannak zárva. Elsőnek ezüst érme, másodiknak és harmadiknak bronz érme.

XIII. *Akadályverseny.* (Zártverseny.) Hölgyek díja. Táv 1000 m. 12 darab különböző (fal, palánk, kerítés) akadálylyal. Elsőnek ezüst érme és a hölgyek által felajánlott tiszteletdíj. Másodiknak és harmadiknak bronz érme.

XIV. *Vigaszverseny.* Táv 200 m. Sikfutás. Mindazok számára, kik a verseny napján bár versenyeztek, első díjat nem nyertek. Elsőnek bronz érme.

XV. *Vigasz kerékpárverseny.* Táv 2000 m. Mindazok számára, kik a verseny napján, kerékpárversenyben résztvettek, de első díjat nem nyertek. Versenygépek és 15 kgmnál könnyebbek kizárva. Elsőnek bronz érme.

A **Zsombolyai Athletikai Club** augusztus hó 27-én tartotta saját versenypályáján házi versenyét, a tagoknak elég élénk részvéte mellett. Sik verseny járás, táv- és magas ugrás, futás kerékpárverseny, akadály verseny, súlydobás, vívás és atletikai gyakorlatok — mind, a jelen volt díszes és válogatott közönség legnagyobb érdeklődése mellett folytak le. A versenyekben 8 tag vett részt, mi a viszonyokhoz képest elég szép szám. A club választmánya ez alkalommal is több díjat tűzött ki, melyekül a clubnak szép jelvényei, — nehéz ezüst alapon fehér-kék emailból a club monogramja, — szolgáltak. Verseny után sikerült táncvizsgálat volt. S—z.

A „Hunnia magyar bicycle-club“ nemzetközi kerékpárversenye.

1893. Szeptember hó.

Sok reménnyel néztünk e nemzetközi verseny elé, és mindenek előtt őszinte örömmel constatálhatjuk, hogy a várakozásnak e szép ünnepély minden tekintetben megfelelt. Nemcsak az ország majd minden részéből, de még Ausztriából is lejötték sokan tényleges részvételükkel emelni a verseny érdekességét. Eddig Budapesten még nem látott számmal vonultak ki már délelőtt is az egyleti verseny felvonulására, délután pedig a versenyeken úgy a startolók nagy száma, mint az elért recordok tekintetében elismerésre méltó eredményt értek el.

A verseny lefolyása a következő volt: A felvonulás 11 órakor kezdődött s nagyon szépen sikerült. Körülbelül négyszáz kerékpáros vett részt benne s igazán imponáns látványt nyújtottak. Leginkább azonban a „Wiener Bicycle-Club“ tagjai váltak ki, akik meg is kapták az első díjat 12.7 ponttal. Második díjat a „Pécsi kerékpár-egyesület“ kapott 11.3 ponttal. A harmadik díj a „Magyar testgyakorlók köré“nek, a negyedik díj pedig az újonnan alakult „Nemzeti kerékpár-egyesület“nek jutott.

Délután az üggető versenypályán volt a nemzetközi verseny:

1. *Országos megnyitó-verseny.* Távolság 2000 méter. Elsőnek: nagy ezüst-érem, másodiknak: ezüst érme, harmadiknak: nagy bronz-érem. Tizenhárom futottak. Első lett Gyulai Elemér (Hunnia), ki 3:40 perc alatt futotta be a pályát. Második: Horváth Gyula (budai k. e.), rossz harmadik Lillits Milutin (Hunnia.)

2. *Nemzetközi főverseny alacsony géppel.* Távolság 10.000 méter. Elsőnek arany-érem és tiszteletdíj, másodiknak nagy ezüst-érem és tiszteletdíj, harmadiknak nagy ezüst-érem. Első — eddig el nem ért rekorddal Opel Henrik (W. B. C.) lett, ki a nagy távolságot 17:56²/₅ perc alatt futotta be. Második Lurion Maxim, (Vorwärts, Bécs), harmadik Albl József (grácsi k. e.) Mindhárom díjat idegenek vitték el.

Nemzetközi főverseny magas géppel. Táv. 5000 méter. Elsőnek arany érme és tiszteletdíj, másodiknak nagy ezüst-érem és tiszteletdíj. E versenyben a mai nap három legjobb versenyzője indult. Első Beyschlag Ottó (W. B. C.) lett 10 perc 18 mp. alatt, második Schneider Hans, harmadik Opel Henrik.

3. *Országos kerékpárverseny.* Táv. 5000 méter. Elsőnek arany-érem és „Széchenyi Aladár gróf tiszteletdíja“, másodiknak nagy ezüst érme és Herbster Károly tiszteletdíja, harmadiknak: nagy ezüst-érem. Tizenketten futottak, kik közül első Minich Jenő lett (Magyar Athletikai Klub) 8 p. 54 mp. alatt, második Littke Lenczi (pécsi k. e.), harmadik Modl Lajos (Hunnia.)

4. *Nemzetközi handicap kétüléssel géppel.* Táv. 3000 m. Elsőnek két nagy ezüst-érem és két tiszteletdíj, másodiknak két nagy ezüst-érem. Négy géppel indultak. Elsők lettek Opel Henrik és Beyschlag Otto (W. B. C.), második Pusch Konrad és Modl Lajos (Hunnia.)

5. *„Hunnia“ record-verseny.* Táv. 15,000 méter. Csak a „Hunnia“, tagjai uevezhetnek. Elsőnek, ha a távot 29 perc 30 mp.-en belül teszi meg, egy sportbarát által névtelenül felajánlott nagy aranyérem, ellenkezőleg nagy ezüst-érem, másodiknak nagy ezüst-érem, illetve ezüst-érem, harmadiknak ezüst, illetve nagy bronz-érem. Első Nagy Dénes lett, ki a bécsi champion, Sachariadest is legyőzte, mert az 29 p. 30 mp., míg ő 27 perc, 41 mp. alatt futotta be a tizenöt kilométert. Második Modl Lajos, rossz harmadik Kuttassy Vincze, ki a futam alatt le is bukott gépéről.

6. *Nemzetközi handicap magas géppel.* Táv. 3000 méter. Elsőnek nagy ezüst-érem és tiszteletdíj, másodiknak nagy ezüst-érem. Első Beyschlag Ottó (W. B. C.) 5 perc 16 mp. alatt, második Schneider Hans (grácsi b. e.), harmadik Gyulai Elemér 200 méter térelőnyvel.

7. *Nemzetközi handicap alacsony géppel.* Táv. 3000 méter. Elsőnek: nagy ezüst-érem és Bláthy Ottó tiszteletdíja, másodiknak nagy ezüst-érem és tiszteletdíj, harmadiknak ezüst-érem és tiszteletdíj. Tizenhatan futottak, kik tiz egyletnek tagjai. Első lett Littke Lenczi 150 méter térelőnyvel, második Pusch Konrad (Hunnia) 250 méter térelőnyvel Lurion Maxim előtt, ki ily nagy handicap után is, elhagyva tizenhárom versenyzőt, 4 perc 50 mp. alatt harmadiknak érkezett be. Ketten: Albl József Finder Károly lebuktak.

8. *Vigaszverseny.* Táv. 2000 m. Elsőnek ezüst-érem másodiknak nagy bronz-érem, harmadiknak bronz-érem. Első lett Siffert Ferenc, második Krause Alfréd, harmadik Kovács Béla.

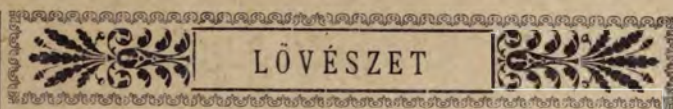
Este 8 órakor a vigadóban műkerékpározást rendeztek. melyen különösen Schreiber Gusztáv, Klomsér

Alfréd, Honek Károly, a hölgyek közül Brömer Miczi, Gartner Sarolta mutatványai tüntek ki.

Ezután vacsorához ültek s éjfél utánig együtt maradtak a biciklisták, felköszöntve a mai nap győzteseit s éltetve a külföldi s vidéki kerékpár-egyesületek elnökeit. A vidékiek holnap reggel utaznak el.

A „Pécsi Kerékpár-Egyesület” 1893. évi szeptember hó 24-én Pécsen, egyesületi zászlójának felavatásával összekapcsolva nagy kerékpárversenyt rendez. A versenybizottság az alábbiak szerint alakult meg: Versenybírák: Zsolnay Vilmos elnök, Kis József alelnök, Zsolnay Miklós, Szikorszky Tádé. Versenytitkár: Ptacsek Viktor. Rendező és főparancsnok: Egerszeghy Kálmán. Indítók: dr. Bodó Aladár és Ptacsek Virgil. Időmérők: Marx Nándor, Kohárits N. János, Bayer Ferencz, Schwarcz Dezső. Orvos: dr. Wallerstein Bódog. Pálya felügyelők: a siklósi, villányi és mohácsi kerékpárosok, továbbá Angster Emil, Simacsek Alajos, Niedermayer János, Natter Jenő „P. K. E.” tagjai. Verseny sorrend: I. Nagy táv-verseny. (Nyílt verseny.) Pécs—Siklós—Villány—Lipovicza—Főherczeglak, Mohácson át vissza Pécsre. Távolság 121 Klm. Csak magyarországi kerékpárosok részére (magyarországi lakosok) bármilyen együlési gépen. Elsőnek nagy ezüst érem és Pécs város hölgyeinek díja; másodiknak ezüst érem és elnöki tiszteletdíj; harmadiknak kis ezüst érem; negyediknek bronz érem; ötödiknek kis bronz érem. Tét 3 frt, a „P. K. E.” tagjainak 2 frt. Indítás szeptember hó 24-én d. e. 9 órakor a siklósi vámháztól, érkezés a budai vámháznál. Mindazoknak, kik 7 és $\frac{1}{2}$ órán belül érkeznek, idő-érem. II. Baranyai verseny. (Nyílt verseny.) Táv. 30 Klm. Pécs—Pécsvárad és vissza. Csak azon magyarországi kerékpárosok részére, kik még első díjat nem nyertek, (bármilyen együlési gépen.) Elsőnek ezüst érem, másodiknak kis ezüst érem, harmadiknak bronz érem, negyediknek kis bronz érem. Tét 2 frt, a „P. K. E.” tagjainak 1 frt. Indítás szeptember hó 24-én d. u. $\frac{1}{2}$ 3 órakor. III. Kezdők verseny. (Nyílt verseny.) Táv. 10 Klm. a mánfai országúton az 5-ös klm. köig és vissza. Csak azon magyarországi kerékpárosok részére, kik még versenyen díjat nem nyertek. Elsőnek ezüst, másodiknak nagy bronz, harmadiknak bronz, negyediknek kis bronz érem. Tét 2 frt, a „P. K. E.” tagjainak 1 frt. Indítás szeptember hó 24-én d. u. 3 órakor. Nevezési zárnapp 1893. szeptember hó 20-án esti 8 óra. A verseny rossz idő esetén is megtartatik. A nevezések a „P. K. E.” versenytitkárához Ptacsek Viktor úrhoz (Pécs, Pécsi kölcsönös segélyző egyesület) küldendők, posta útján ajánlott levélben, a borítékon e szó „nevezés” feltüntetésével.

Hivatalos közlöny. Hogy minő viszonyban kell hogy álljon egy egyesület hivatalos közlönyével, azt egy vidéki egyesület mutatta meg minden tekintetben, a tagokra és a sportra nézve is, előnyös szempontból. A sajtó hatalmát és kulturális terjesztő képességét nem vonja ma már Magyarországon sem kétségbe senki. S a mire talán egyesek, különböző okokból, nem hajlandók, arra van hívatva az egyesület; hogy az ügy jól felfogott érdekekből, a sajtó támogatásával mentől több hívet és érdeklődő közönséget szerezzen a működési köréhez tartozó sportnak. A kőszegi „Savaria bicikli klub” f. hó 1-én tartott közgyűlésén elhatározottatott, hogy a „Magyar kerékpáros” című szaklapot a klub tagjai részére tagsági illetmény fejében járattja.

LÖVÉSZET

A Budapesti polgári lövőde.

A budapesti polgári lövőházban 1893. év aug. 27-én tartott díjlövészetben a következő czéllövők nyertek díjakat:

I. A 150 m. távolságu rendes czéltáblán 20 lövés közül legtöbbet talált: I. A 225—300 m. távolságu mezei czéltáblán 20 lövés közül legtöbbet talált: 1. Welsch Emil, 2. Jellenek Antal, 3. Némái Antal, 4. Benkő Ferencz, 5. Gabrinyi Samu, 6. Reich Zoltán.

II. A 150 m. távolságu rendes 225—300 m. távolságu mezei czéltáblán középlövésekre: 1. Némái Antal, 2. Lax Adolf, 3. Welsch Emil, 4. Jellenek Antal, 5. Reich Zoltán, 6. Benkő Ferencz.

III. Kezdők. A 150 vagy 225—300 m. távolságu czéltáblán legtöbbet talált: 1. Jaritz András, 2. Gedeon János, 3. Popper Gyula. A kezdők. Ugyanezen czéltáblán középlövésekre: 1. Oberbauer Jenő, 2. Popper Gyula, 3. Gedeon János.

IV. A pisztoly czéltáblán legtöbbet talált: 1. Dr. Axaméthi Lajos, 2. Jellenek Antal, 3. Jaritz András, 4. Pauer József, 5. Rosconi Károly. A pisztoly czéltáblán középlövésekre: 1. Pauer József, 2. Dr. Axaméthi Lajos, 3. Rosconi Károly, 4. Dechényi Gusztáv, 5. Széchy Antal.

V. Kezdők a pisztoly czéltáblán legtöbbször talált: 1. Gedeon János, 2. Popper Gyula, 3. Habicht Károly.

VI. A vadász-czéltáblán legtöbbször talált: 1. Reich Zoltán, 2. Kroppe Róbert, 3. Lax Adolf, 4. Habicht Károly.

VII. Hölgyek czéltábláján nyertek: 1. Kobzinek Teréz, 2. Reich Zoltánné, 3. Bendel Gusztávné.

Az összes lövések száma 2246.

1893. év szeptember hó 3-án. I. A 150 m. távolságu rendes czéltáblán 20 lövés közül legtöbbet talált:

I. A mezei czéltáblán 20 lövés közül legtöbbet talált: 1. Némái Antal, 2. Reich Zoltán, 3. Benkő Ferencz, 4. Jellenek Antal, 5. Welsch Emil, 6. Wolf D. György.

II. A 150 m. távolságu rendes 225—300 m. távolságu mezei czéltáblán középlövésekre: 1. Némái Antal, 2. Benkő Ferencz, 3. Jellenek Antal, 4. Deván Károly, 5. Wolf D. György, 6. Reich Zoltán.

III. Kezdők. 225—300 m. távolságu czéltáblán legtöbbet talált: 1. Jaritz András, 2. Pártos Gyula, 3. Bauer János. A kezdők. Ugyanezen czéltáblán középlövésekre: 1. Pártos Gyula, 2. Oberbauer Jenő, 3. Jaritz András.

IV. A pisztoly czéltáblán legtöbbet talált: 1. Dr. Axaméthi Lajos, 2. Jellenek Antal, 3. Pauer József, 4. Harsányi István, 5. Rosconyi Károly. A pisztoly czéltáblán középlövésekre: 1. Jaritz András, 2. Pauer József, 3. Jellenek Antal, 4. Axaméthi Lajos, 5. Harsányi István.

V. Kezdők a pisztoly czéltáblán legtöbbször talált: 1. Gedeon János, 2. Habicht Károly, 3. Pártos Gyula.

VI. A vadász-czéltáblán legtöbbször talált: 1. Reich Zoltán, 2. Sigmund Sándor, 3. Lax Adolf, 4. Jellenek Antal.

VII. Hölgyek czéltábláján nyertek: 1. Fligán Lujza, 2. Kobzinek Teréz, 3. Reich Zoltánné.

Az összes lövések száma 2864.

Lakner János,
egy. jegyző.

Wachtel Zsigmond első magyar tornaszer-gyár raktára

BUDAPEST,
KÁROLYKÖRUT 7. SZÁM.

—*—
—◇ (TELEFON sz. 200) ◇—

ajánlja az idényre gazdagon felszerelt raktárát,
tornaszerekben, függőágyakban stb.

Továbbá **kötélárúk és kötőzsineg**
KÖZPONTI RAKTÁRA.

Vasuti állomás: Zsolna
onnan omnibuszszal
Állandó posta- és
távirda-állo-
más.

RAJECZ FÜRDŐ
(Magyar Gastein) a regényes Vág-völgyben.

—*—
Timsós-
vasas hév-
források 34°C.

Specialis fürdő női
bajok ellen. Combinált hideg-
viz-gyógy mód (Kneip-Kura). — **Kli-
matikus gyógyhely** 420 m. magasságban
ózdondús, pormentes levegővel. — Északról tel-
jesen védve. **Gyógyjavallatok:** c.úz, köszvény, bőr-
bajok, gövélykór, angolkór, sápkór, vérszegénység, idegbajok, neuras-
henia, neuralgiák, Ischias. Női bajokban (méh-, hüvelyhuru', izzadmá-
nyok stb. 4-5 heti használat után legbiztosabb sikerű. Subalpin klímá-
jánál fogva általános gyengeségnél, a légutak hurutjainál indikált. — Vil-
lanyozás, massage. — Gyönyörű kirándulások; croquet, lawn tennis, teke-
pálya, zongoraterem, gyógyterem stb. — Olcsó tejes ellátás, első és utó-
évában már 2 frttal feljebb naponként.

Fürdőorvos: Dr. FANZLER LAJOS fővárosi gyakorló orvos, Buda-
pest, II. ker. Corvintér-tér 2. sz.

Felvilágosítással és prospektussal szolgál a fürdőigazgatóság.

FÖLDESZY L.

puskaműves Budapest, Múzeum-körut 9 szám.

ajánlja jó hírnevű

fegyvereit

kezesség mellett, továbbá mindennemű **revolve-
reket** és teljes **vadászfelszereléseket**.
Árjegyzékek kívánatra ingyen küldetnek, javítások leg-
olcsóbban számíttatnak.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban
VIII., József-körut 5.

LIPIKI JÓDFÜRDŐ

(SZLAVÓNIABAN.)

Elsőrangú ivókutforrás és gyógyfürdőhely.

—*— **Enyhe éghajlat.** —*—

Egyedüli jódhévíz a continensen 64° Celsius.

Az idény tartama márciustól október végéig.

Gyógyjavallatok: A gyomor és bélcsatorna minden-
nemű hurutos bántalmainál, hólyagbetegségeknél,
csúzos és köszvényes kóralakoknál, görvélykóros és
különféle vérbajoknál.

kiterjedt arnyékos park, saját gyógyzenekar, fedett
sétány, díszes és kényelmesen berendezett szállodák
és magangyógyintézetek.

(500 vendégszoba.)

Kitünő étkezés, mérsékelt árak.

Vasuti összeköttetés: Pakratz Lipik (cs. és k. szab.
déli vasut), Okucan (m. kir. államvasutak.)

KARLSBADI
cipő-külön-
legességek.

**Kajári
Dezső**

Budapest, Dorottya-utca 8. szám a.

Ajánlja legdusabb választékban

ferfi-, női- és gyermek-czipő-áruit
az őszi idényre

a legolcsóbb árak mellett. — Különös ágyelemmel
velocipédész-, turista és hegyászó tornaczipő-
ket, vadász csizmákat

mindennemű bőr- és vászonból urak, hölgyek és gyermekek részér-
ugymint: tisztí czipők, galoschnik vagy gumi czipők,
ugy szinte vízmentes czipőket és kényes lábra kü-
lönlegességeket nagy választékban raktáron tart.

Vidéki megrendelések mérték vagy minta-czipő szerint leggyorsab-
ban eszközöltenek.